

Det juridiske fakultet  
UiT Norges arktiske universitet  
• 9037 Tromsø

Deres ref.:

Vår ref.: EW/308

Dato: 04.09.2019

### **SØKNAD OM DRIFTSSTØTTE FOR 2020**

Vi vil først få takke så mye for støtten på kr 100 000,- for driftsåret 2019. Jusshjelpa i Nord-Norge er svært takknemlig for all støtte fra Det juridiske fakultet, både økonomisk og i form av andre bidrag.

Frem til 2016 økte fakultetets støttebeløp gradvis. Beløpet har de siste årene vært som følger:  
**2015:** kr 380 000, **2016:** kr 400 000, **2017:** kr 300 000, **2018:** kr 100 000 og **2019:** kr 100 000

Fra 2016 har fakultetet oppfordret oss om å være bevisst på vår økonomiske situasjon, da Jusshjelpa over få år opparbeidet betydelige overskuddsmidler. Det er redegjort for i søknader de senere år, og gjentas ikke her. Vi jobber fremdeles etter en plan for å forhindre ytterligere økning av egenkapital og å oppnå en kontrollert reduksjon av den over tid. Ett av tiltakene er at vi fra 2017 har nedjustert søknadsbeløpet til Det juridiske fakultet.

***Jusshjelpa i Nord-Norge søker Det juridiske fakultet om kr 200 000 i driftsstøtte for 2020.***

Vi kommer tilbake til begrunnelsen for at vi for 2020 øker søknadsbeløpet noe fra 2018 og 2019. Først vil vi orientere kort om virksomheten, samarbeidet med fakultetet og økonomisk status.

### **Om Jusshjelpa i Nord-Norge og samarbeidet med Det juridiske fakultet**

Jusshjelpa i Nord-Norge er nå ett av fire studentrettshjelpiltak i landet, etter at Jusshjelpa i Midt-Norge måtte avvikle virksomheten i vår.

Vårt formål er å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge, gjennom et lavterskeltilbud innenfor prioriterte rettsområder til dem som har størst behov for det. Siden oppstarten i 1988 har vi behandlet over 50 000 saker. Vi behandler ca. 1400 saker årlig. Første halvår i 2019 har vi behandlet 899 saker, så vi ligger an til en liten økning av saksantallet i år.

Per tiden har vi 26 studentmedarbeidere, hvorav 17 er saksbehandlere i 40 % lønnet stilling pluss minimum 16 % ideell innsats, og åtte er gruppeledere i minimum 20 % stilling. Administrasjonen kommer i tillegg med daglig leder og kontormedarbeider, begge fast ansatt i 100 % stillinger.

---

**Postadresse:**  
Jusshjelpa i Nord-Norge  
UiT Norges arktiske universitet  
Breivika senter  
9037 TROMSØ

**Besøksadresse:**  
Terminalgata 38  
9019 TROMSØ  
  
**Org.nr.:** 989 974 645

**Telefon:** 77 64 45 59

**E-post:** [post@jusshjelpa.uit.no](mailto:post@jusshjelpa.uit.no)  
**Internett:** [www.jusshjelpa.no](http://www.jusshjelpa.no)

Fakultetet har Ole Martin Loe som representant i styret ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Per nå har vi også tre faglige ansvarlige. Victoria Frigland, Aleksander Knygh og Eirik Blomli er ansvarlige for hver sin faggruppe hos oss.

Hvert år har Jusshjelpa i Nord-Norge ansvar for flere praksisstudenter fra Det juridiske fakultet. Høsten 2019 er det tolv studenter som gjennomfører sin obligatoriske praksisperiode hos oss. Det ser vi på som en vinn-vinn situasjon. Jusshjelpa får beholde arbeidskraften i perioden og fakultetet avlastes når det kommer til organisering og utgifter sammenlignet med praksisavvikling eksternt.

Vi er glade for at fakultetet tilbyr spesialfaget Rettshjelp til Jusshjelpas medarbeidere. I høst er det mange som har valgt emnet. En av forutsetningene emnet, er at medarbeiderne gjennomgår en fagopplæring med et omfang på drøyt 30 orienterings- og undervisningstimer. I løpet av ett år arrangerer Jusshjelpa i Nord-Norge derfor rundt 70 timer med fagopplæring for medarbeiderne.

Gjennom arbeidet ved Jusshjelpa får studentene en unik og praktisk rettet erfaring i tillegg til studiet. De erfarer at de kan hjelpe mennesker og gjøre en forskjell og får prøve seg på å bruke kunnskapen de har tilegnet seg på studiet. Det våkner et engasjement når de opplever nytteverdien av utdanningen. Vi er overbeviste om at det gir dem et enda større ønske om å fullføre studiene på en god måte. Det kommer både våre klienter, studentene og fakultetet til gode.

Jusshjelpa er et konkret eksempel på at UiT gir noe direkte tilbake til befolkningen i landsdelen i form av gratis rettshjelp til folk. Vi bidrar også til en positiv profilering av både UiT Norges arktiske universitet og Det juridiske fakultet.

#### **Økonomiske forhold ved Jusshjelpa i Nord-Norge**

Resultatet av regnskapsåret 2018 var et merforbruk/underskudd på kr 31 846. Balansen ved utgangen av regnskapsåret 2018 var på kr 1 170 070 i oppsparte midler. I driftsåret 2019 budsjetterer vi med et merforbruk på kr 422 000. Hvis vi holder budsjettet, er overskuddsmidlene nede i kr 748 070 ved inngangen til 2020.

Styret vedtok våren 2017 en plan for målrettede investeringer, med et mål om å få til en kontrollert reduksjon av de oppsparte midlene på en hensiktsmessig måte. Planen har blitt presentert i tidligere års søknader, men i korte trekk går den ut på å bruke om lag kr 600 000 over en fem års periode. I samme sak vurderte styret at det vil være nødvendig og forsvarlig å ha rundt kr 600 000 av overskuddsmidler som buffer til enhver tid. Gjennom planen jobber vi oss ned mot dette beløpet, blant annet med budsjetter i minus.

Begrunnelsen for å ha visse reserver er sammensatt, men to grunner er mer vesentlige enn andre. Det ene er å ha en buffer til å kunne avvikle all drift og påtatte forpliktelser på en forsvarlig måte, dersom det av noen grunn skulle bli nødvendig. Det andre er hensynet til løpende likviditet, da støtten vi får fra ulike hold kommer inn sporadisk, oppstykket og ofte på hver sin side av årsskiftet.

---

**Postadresse:**  
Jusshjelpa i Nord-Norge  
UiT Norges arktiske universitet  
Breivika senter  
9037 TROMSØ

**Besøksadresse:**  
Terminalgata 38  
9019 TROMSØ  
  
**Org.nr.:** 989 974 645

**Telefon:** 77 64 45 59

**E-post:** [post@jusshjelpa.uit.no](mailto:post@jusshjelpa.uit.no)  
**Internett:** [www.jusshjelpa.no](http://www.jusshjelpa.no)

I tillegg til å budsjettere med merforbruk har vi over et par år nå sett rom for å gjøre tiltrengte investeringer. Blant annet har vi kjøpt nye kontormøbler, fått på plass et mer velfungerende telefonsystem, nytt nettbasert saksinntak og ny hjemmeside. Vi har økt budsjettet på promotering og gjort en liten lønnsøkning på en uansett beskjedne lønn for studentmedarbeiderne. En annen prioritering har vært å sende medarbeiderne på kurs, seminarer og andre tilstelninger for faglig påfyll. Det motiverer og beriker medarbeiderne selv, og gir tiltaket økt kompetanse.

Jusshjelpa tar ikke betalt for de tjenestene vi yter. Både lønns- og driftskostnader er beskjedne og mye av arbeidet som nedlegges er basert på frivillighet. Vi er avhengige av å få økonomisk støtte og det er svært viktig for oss med kontinuitet og forutsigbarhet i bevilgningene.

Vi opplever stadig store usikkerhetsmomenter rundt inntekten av støttemidler. Blant annet er vi prisgitt politiske prioriteringer fra Justis- og beredskapsdepartementet, som tilfører oss om lag ¾ av alle inntekter. Eksempelvis ble vi i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 foreslått kuttet med en tredel. Vi har fra år til år vært nødt til å ta høyde for et påfølgende driftsår med kraftig reduserte bevilgninger. Sammen med en beskjedne økonomi historisk sett, har vi nærmest fått en tradisjon for forsiktig pengebruk.

For driftsåret 2020 er det knyttet stor spenning til støtten fra Tromsø kommune, etter antydninger om helt eller delvis kutt i støttebeløpet, som siden 2014 har vært på over kr 100 000 per år. I tillegg er vi usikre på hva som skjer med prioriteringene til fylkeskommunene Troms og Finnmark når de slår seg sammen. De senere år har vi fått støtte fra dem på til sammen kr 40 000.

### **Begrunnelse for støttebeløpet**

Generelt har Jusshjelpa i Nord-Norge nå et større økonomisk spillerom enn vi historisk sett har hatt. Vi holder oss derfor på et forholdsvis lavt søknadsbeløp fra fakultetet, sammenlignet med utviklingen i økonomiske tildelinger frem til 2016. Når det ikke er et klart behov for mer, ser vi at andre kan ha større nytte av pengene enn vi har det kommende året.

Hittil har vi ikke lyktes i å redusere egenkapitalen så mye som tiltenkt siden i 2017, men vi har lyktes i ikke å øke den. Etter forbruket per august å dømme, ser vi ut til å ligge godt an ut fra det budsjetterte for inneværende driftsår. Fortsetter denne tendensen ut året, kan vi ende med å redusere egenkapitalen ganske betraktelig før inngangen i 2020.

De siste årene er budsjettert med betydelig merforbruk/underskudd. Regnskapet har speilet budsjettene i varierende grad, og vi har ikke brukt mer enn budsjettert noen av årene. Likevel har vi budsjettmessig nå en tendens der inntektene er lavere enn forbruket vi har lagt oss på. På et tidspunkt må denne trenden snus, og en gradvis dreining er av styret antydning som ønskelig. Styret har også drøftet at vi fra nå og ut skal begynne prosessen med å sikte oss inn på et budsjett i balanse. Da er ett av grepene å øke søknadsbeløpet til fakultetet noe fra i fjor. Se vedlagte tentative budsjett for 2020 (ikke vedtatt). Se også regnskapet fra 2018 på s. 39 i vedlagt årsrapport.

---

**Postadresse:**  
Jusshjelpa i Nord-Norge  
UiT Norges arktiske universitet  
Breivika senter  
9037 TROMSØ

**Besøksadresse:**  
Terminalgata 38  
9019 TROMSØ  
  
**Org.nr.:** 989 974 645

**Telefon:** 77 64 45 59

**E-post:** [post@jusshjelpa.uit.no](mailto:post@jusshjelpa.uit.no)  
**Internett:** [www.jusshjelpa.no](http://www.jusshjelpa.no)

Forslaget til statsbudsjett for 2020 er ikke lagt frem på tidspunktet for denne søknaden. Vi har imidlertid ikke hørt om foreslåtte kutt så langt. Støttebeløpet vi har søkt fra departementet for 2020 ble ikke vesentlig økt på søknadstidspunktet tidligere i år. Det er heller ikke så mye mer å hente hos andre støttespillere. Tvert imot vil en reduksjon fra kommuner og fylkeskommuner være forventet. En liten økning i støttebeløpet vi søker til fakultetet vil derfor være nødvendig for ikke å måtte budsjettere med et vesentlig merforbruk i 2020. Med kr 200 000 i støtte fra fakultetet vil merforbruket fortsatt være på nærmere kr 200 000 etter tentativt budsjett (vedlegg 2) for 2020.

Et par uavklarte forhold i den nærmeste fremtid spiller også inn på at vi velger å søke om kr 200 000, mot kr 100 000 de to siste årene. Det ene er at vi vil vurdere en ytterligere lønnsøkning for studentmedarbeiderne. På sikt vil det være ønskelig å nærme oss statens minstelønn for de betalte timene studentmedarbeiderne nedlegger. Det andre er at vi kan bli flyttet til andre lokaler det kommende året. Det kan medføre kostnader.

Vi tar forbehold om at det kanskje kan oppstå et behov for å søke om ekstra støtte fra fakultetet på et senere tidspunkt, spesielt dersom det skulle komme et uventet kutt fra departementet. For kommende driftsår kan søknadsbeløpet også komme til å øke igjen. Samtidig må vi også etter hvert se etter mulige kutt på utgiftssiden, med tanke på at vi skal nærme oss et budsjett i balanse når egenkapitalen er nede på et akseptabelt nivå.

Jusshjelpa i Nord-Norge er bevisst på at vi har begrenset adgang til å opparbeide oss økonomiske reserver og er innforstått med at en økning ikke kan fortsette samt at en eventuell økning kan få konsekvenser.

Vår søknad for driftsåret 2020 blir av disse grunner som følger.

***Jusshjelpa i Nord-Norge søker Det juridiske fakultet om kr 200 000 i driftsstøtte for 2020.***

Hvis dere har behov for avklaringer eller ønsker ytterligere informasjon, må dere gjerne kontakte meg på telefon 776 20770 eller e-post [leder@jusshjelpa.uit.no](mailto:leder@jusshjelpa.uit.no).

Med vennlig hilsen



Eirin Wilhelmsen  
daglig leder

Jusshjelpa i Nord-Norge

Jusshjelpa i Nord-Norge  
Universitetet i Tromsø  
Breivika senter 9037 Tromsø

#### **Vedlegg**

- 1) Årsrapport 2018
- 2) Tentativt budsjett 2020 (ikke vedtatt)

---

Postadresse:  
Jusshjelpa i Nord-Norge  
UiT Norges arktiske universitet  
Breivika senter  
9037 TROMSØ

Besøksadresse:  
Terminalgata 38  
9019 TROMSØ  
Org.nr.: 989 974 645

Telefon: 77 64 45 59

E-post: [post@jusshjelpa.uit.no](mailto:post@jusshjelpa.uit.no)  
Internett: [www.jusshjelpa.no](http://www.jusshjelpa.no)

<b>Tentativt budsjett for Jusshjelpa i Nord-Norge 2020 (ikke vedtatt)</b>	
<b>INNTEKTER</b>	
Justis- og beredskapsdepartementet	-2 800 000
Det juridiske fakultet	-200 000
Kommuner og fylker	-300 000
Norges arktiske studentsamskipnad	-215 000
Klientkonto (saldo)	
Andre tilfeldige inntekter (Grasrotandel o.l.)	-10 000
Bergesenstiftelsen	-100 000
<b>Inntekter totalt</b>	<b>-3 625 000</b>
<b>UTGIFTER</b>	
Lønn: faste, engasjerte, vikarer, feriepenger, forsikring, avgifter m.m.	3 050 000
Styrehonorar	41 000
Inventar	50 000
IT- og AV utstyr	10 000
Telefon og telefaks, kjøp	2 000
Kontorrekvisita	8 000
Forsikringskostnader	14 000
Trykningsutgifter	14 000
Bøker generelt	8 000
Avis-abonnement	15 000
Kunngjøring, oppsøkende virksomhet	30 000
Kunngjøring, annet	10 000
Profileringsartikler	15 000
Tjenestereiser, oppsøkende virksomhet (utgifter, diett)	135 000
Tjenestereiser, annet (utgifter, diett)	60 000
Kurs og seminar, egne ansatte (deltakeravgift, arrangement)	120 000
Annen kontorkostnad (porto, nettside/domene, sms-tjeneste o.l.)	30 000
Advisor, drift av saksinntaksside, nettside m.m.	110 000
Velferdstilskudd (gaver, premier, rekvisitter/pynt, velkomstfest nyansatte o.l.)	30 000
Beverting ved interne møter (felleslunsj, prosjektpizza, styremøte o.l.)	40 000
Andre personalkostnader (kaffe/kaffefilter, julebord, sommerfest o.l.)	20 000
Gaver til eksterne	5 000
Beverting for øvrig (ved eksterne deltakere)	3 000
<b>Utgifter totalt</b>	<b>3 820 000</b>
<b>Resultat</b>	<b>195 000</b>



# Jusshjelpa

I NORD-NORGE

## ÅRSRAPPORT 2018



# Innholdsfortegnelse

<b>1. Forord.....</b>	<b>4</b>
<b>2. Innledende om Jusshjelpa i Nord-Norge .....</b>	<b>5</b>
2.1 Historisk bakgrunn.....	5
2.2 Formål.....	5
<b>3. Organisasjon.....</b>	<b>6</b>
3.1 Innledning.....	6
3.2 Jusshjelpas organer og medarbeidere.....	6
3.2.1 Generalforsamling .....	6
3.2.2 Styret.....	6
3.2.3 Faggruppene.....	7
3.2.4 Faglig ansvarlig.....	7
3.2.5 Administrasjon.....	7
3.2.6 Administrative komiteer .....	7
3.2.7 Ad hoc-grupper .....	8
3.2.8 Medarbeiderne .....	8
3.3 Arbeidsformene ved Jusshjelpa i Nord-Norge.....	9
3.3.1 Innledning .....	9
3.3.2 Saksbehandling.....	9
3.3.3 Forskningsarbeid.....	11
3.3.4 Prosjektbasert arbeid og rettspolitikk .....	11
3.3.5 Rettsinformasjon .....	11
3.4 Kompetanse.....	11
3.4.1 Innledende bemerkninger.....	11
3.4.2 Grunnopplæring.....	12
3.4.3 Fagopplæring.....	12
3.4.4 Fagsamlinger .....	12
3.4.5 Kurs i klarspråk .....	12
3.4.6 KROM-seminaret .....	12
3.4.7 Juristkongress 2018 .....	13
3.4.8 Kurs om taushetsplikt .....	13
3.4.9 Kurs om innføring i likestillings- og diskrimineringsrett .....	13
3.4.10 Nettverksmøter hos Utlendingsdirektoratet (UDI) .....	13
3.4.11 Fellesseminaret 2018.....	13
3.4.12 Andre aktiviteter .....	13



<b>4.</b>	<b>Faglig resultat for 2018 .....</b>	<b>14</b>
4.1	Innledning .....	14
4.2	Samlet oversikt over sakstilfanget .....	14
4.3	Hvem henvender seg til Jusshjelpa i Nord-Norge? .....	15
4.3.1	Fylkesoversikt .....	15
4.3.2	Kommuneoversikt .....	16
4.3.3	Kjønn, alder, sivilstand og statsborgerskap .....	17
4.3.4	Yrkesstatus, utdanning, inntekt og gjeld .....	18
4.3.5	Befatning med andre rettshjelpere .....	20
4.3.6	Hvordan klientene ble kjent med Jusshjelpa og hvordan de tok kontakt .....	21
4.4	Rettsområder .....	22
4.4.1	Hovedoversikt .....	22
4.4.2	Husleierett .....	23
4.4.3	Arbeidsrett .....	23
4.4.4	Arverett .....	24
4.4.5	Ekteskapsrett .....	25
4.4.6	Gjeldsrett .....	25
4.4.7	Barnerett .....	26
4.4.8	Trygd og pensjon .....	27
4.4.9	Samboerforhold (ugift samliv) .....	27
4.4.10	Utlendingsrett .....	28
4.4.11	Sosial- og helserett .....	28
4.4.12	Fengselsrett .....	29
4.4.13	Forvaltningsrett .....	29
4.4.14	Annet .....	30
4.4.15	Ikke-prioriterte rettsområder ved Jusshjelpa i Nord-Norge .....	30
4.5	Oppsøkende virksomhet .....	31
4.5.1	Innledning .....	31
4.5.2	Oversikt over eksterne saksinntaksturer i Nord-Norge .....	32
<b>5.</b>	<b>Prosjektarbeid, forskning og utdanning .....</b>	<b>33</b>
5.1	Innledning .....	33
5.2	Organiseringen av prosjektbasert arbeid .....	33
5.3	Rettsinformasjon .....	33
5.3.1	Innledning .....	33
5.3.2	Foredrag for innvandrere i introduksjonsprogram .....	33
5.3.3	Foredrag om arv .....	34

5.3.4	<i>Samboeravtale</i> .....	34
5.3.5	<i>Artikler</i> .....	34
5.3.6	<i>Brosjyrer og informasjonsmateriell</i> .....	34
5.3.7	<i>Øvrig informasjon og tilgjengelighet</i> .....	35
5.4	<b>Rettspolitisk arbeid</b> .....	35
5.4.1	<i>Innledning</i> .....	35
5.4.2	<i>Markering av kvinnedagen</i> .....	35
5.4.3	<i>Tromsø Arctic Pride</i> .....	35
5.4.4	<i>Høringsuttalelser</i> .....	35
5.5	<b>Annet prosjektarbeid</b> .....	36
5.5.1	<i>Prosjektuker våren og høsten 2018</i> .....	36
5.5.2	<i>Debatt om forbrukerkreditt</i> .....	36
5.6	<b>Utdanning</b> .....	36
5.6.1	<i>Relevant arbeidserfaring</i> .....	36
5.6.2	<i>Spesialfaget Rettshjelp I</i> .....	37
5.7	<b>Forskning</b> .....	37
<b>6.</b>	<b>Drift og økonomi</b> .....	<b>38</b>
6.1	<b>Driftsrute</b> .....	38
6.2	<b>Økonomi</b> .....	38
6.2.1	<i>Innledende om økonomi</i> .....	38
6.2.2	<i>Regnskap 2018</i> .....	39
6.2.3	<i>Merknader til postene</i> .....	40
6.2.4	<i>Oppsummerende om regnskapet fra 2018</i> .....	42
6.3	<b>Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2018</b> .....	43
<b>7.</b>	<b>Medarbeidere og engasjerte ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2018</b> .....	<b>45</b>
7.1	<b>Administrasjonen</b> .....	45
7.2	<b>Faglig ansvarlig</b> .....	45
7.3	<b>Eksterne styremedlemmer</b> .....	45
7.4	<b>Studentmedarbeidere</b> .....	45

## 1. Forord

Vår mulighet til å yte rettshjelp avhenger i stor grad av bidragene vi får fra alle våre støttespillere. Derfor vil vi først og fremst takke alle som har støttet oss i 2018, økonomisk så vel som faglig og på andre måter. Vi håper at vi innfrir forventningene som stilles til oss på bakgrunn av støtten vi mottar.

Jusshjelpa i Nord-Norge skal stille opp og være der for de i samfunnet som trenger oss mest. Ofte er dette mennesker som opplever at rettshjelpen de trenger er utilgjengelig, fordi de hverken har krav på fri rettshjelp eller mulighet til å engasjere advokat. Mange av våre klienter hører til i nettopp disse gruppene. Vi ser en stor utfordring i at selv om disse personene har for høy inntekt for å kunne få fri rettshjelp, har de likevel sjelden råd til å benytte seg av det ordinære rettshjelptilbudet.

Blant de som trenger rettshjelp er det også flere som opplever at muligheten for rettshjelp er svært begrenset, eller at de er helt avskåret fra å få hjelp. Som eksempel nevnes innsatte i fengsel, flyktninger og innvandrere. For å nå disse gruppene samarbeider vi både med Kriminalomsorgen og Flyktningtjenesten. Studenter er også svært ofte unge mennesker i en periode av livet hvor de har begrenset økonomi, men som ofte har behov for juridiske veiledning og bistand i relasjon til huseier, arbeidsgiver, i familielivet og på andre måter. Vi gjør gjennom hele året flere oppsøkende aktiviteter der studentene er, for å nå frem til også denne målgruppen.

Rapporten her skal gi et overordnet innblikk i Jusshjelpa i Nord-Norges virksomhet i 2018. Den er ment både for eksternt og internt bruk. Vi benytter rapporten i søknader om støtte og distribuerer den ellers til enkeltpersoner, organisasjoner, offentlige organer og andre som har interesse av å lese den. Mye av hensikten med rapporten er å vise resultater fra 2018. Statistiske fremstillinger viser hvilke typer saker vi jobber mest med, og hvem klientgruppene våre er.

Årsrapporten bygges i hovedsak opp på samme måte hvert år, for enkelt å kunne leses i sammenheng med rapporter fra tidligere år. I denne rapporten er det også tatt inn data fra tidligere år, der det er naturlig for å synliggjøre utviklingen.

Vi inviterer den eller de som måtte ønske det til å ta kontakt med oss direkte for å få vite mer om Jusshjelpa i Nord-Norge, da denne rapporten umulig kan gi et fullstendig bilde av virksomheten.

Om året som har gått er det verdt å trekke frem to ting. Det ene er selvfølgelig vårt 30-årsjubileum. Vi kan se tilbake på tre tiår med iherdig innsats for å bedre rettshjelptilbudet i Nord-Norge ved å gi gratis rettshjelp til dem som trenger det mest. Det ble markert med en spennende faglig debatt og ei verdig feiring i form av en bankett for medarbeiderne, tidligere medarbeidere og støttespillere. En slik milepæl er både en anledning til å gi seg selv et klapp på skuldra for godt arbeid som er gjort, men det gir også motivasjon til å fortsette arbeidet i tiår fremover. Vi gir oss ikke her.

Det andre jeg spesielt vil nevne fra 2018 er overgangen til et nytt og tryggere system for mottak og behandling av saker. Vi vil rette en stor takk til avdeling for IT ved UiT, som har tatt oss gjennom hele denne omfattende og viktige prosessen på en svært profesjonell og serviceinnstilt måte.

Til slutt må jeg også for året som var få hedre våre engasjerte og dyktige medarbeidere. Ved siden av studiet legger de ned en formidabel innsats for å ivareta rettssikkerheten til enkeltpersoner og våre klientgrupper. Arbeidet baseres i stor grad på frivillig og ulønnet innsats. Det gjør at Jusshjelpa i Nord-Norge kan gi det tilbudet vi gir, noe vi er både glade for og stolte av.

*Tromsø, februar 2019*

Eirin Wilhelmsen  
daglig leder  
Jusshjelpa i Nord-Norge

## 2. Innledende om Jusshjelpa i Nord-Norge

### 2.1 Historisk bakgrunn

Jusshjelpa i Nord-Norge ble stiftet på et seminar i Skibotn høsten 1986. Initiativet kom fra tjue jusstudenter ved Universitetet i Tromsø. Daværende daglig leder og faglig ansvarlig for Jussbuss i Oslo var tilstede, til støtte og inspirasjon. Etter en prosjekteringsfase på halvannet år fikk tiltaket tillatelse til å starte drifta i januar 1988, i medhold av domstolloven § 218, annet ledd nummer 3.

I 2018 kunne Jusshjelpa i Nord-Norge se tilbake på 30 års drift. Jubileet ble markert i oktober 2018. Alle årene med rettshjelpsvirksomhet har gjort Jusshjelpa til en veletablert organisasjon og en betydelig bidragsyter til rettshjelpstilbudet i landsdelen.

### 2.2 Formål

Jusshjelpa i Nord-Norges overordnede formål fremkommer av vedtektene § 1 som lyder:

***«Målsetningen til Jusshjelpa i Nord-Norge er å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge.***

***Jusshjelpa skal ha en sosial profil og gi gratis rettshjelp til dem som har størst behov for det.***

***Foreningens virksomhet fordeles mellom saksbehandling, forskning, utdanning og prosjektbasert arbeid som har til hensikt å bedre rettssikkerheten for våre målgrupper.»***

Vi etterlever vårt formål først og fremst igjennom saksbehandling. Vi prioriterer å gi bistand til klienter som har et velferdsmessig behov, primært i saker hvor klienten ikke har mulighet til å skaffe seg hjelp andre steder. Det kan eksempelvis være på grunn av klientens økonomiske situasjon eller fordi den juridiske problemstillingen faller utenfor det den offentlige rettshjelpsordningen dekker.

Vi vektlegger at det er viktig for klienten å få bistand i saken, ut fra et velferdsmessig perspektiv. Eksempler på saker som ofte er av velferdsmessig betydning, er de som angår arbeid, bolig, familie, vilkår for soning, gjeldsproblematikk, sosiale ytelser og trygdeytelser. Jusshjelpas prioriterte rettsområder gjenspeiler blant annet disse områdene.

Bakgrunnen for at vi etter formålet også driver med prosjektbasert arbeid for å bedre rettssikkerheten for våre målgrupper, er et ønske om å anerkjenne alt arbeidet vi gjør som ikke er saksbehandling i enkeltsaker. Dette er i hovedsak ulike varianter av rettsinformativt arbeid, men tidvis også noe rettspolitisk virksomhet. Felles for alt av prosjektbasert arbeid er at vi ønsker å bedre rettsstillingen for våre målgrupper på et mer overordnet plan, i tråd med vårt formål.

Også utenom de prioriterte klientgruppene og saksområdene, vil vi forsøke å gi råd til de som tar kontakt. Forutsetningen er at vi har kapasitet og nødvendig kompetanse. I saker som faller utenfor våre kjerneområder blir hjelpen oftest begrenset til svar på helt enkle spørsmål eller henvisning til andre instanser som kan hjelpe. En liten innsats fra oss er ofte av stor verdi for den som tar kontakt.

Jusshjelpa har også en funksjon som utdanningsinstitusjon. Gjennom arbeidet ved tiltaket får studentmedarbeiderne et unikt perspektiv på praktisk juridisk arbeid. Klientenes behov står i fokus, da studentene slipper å tenke på rene bedriftsøkonomiske hensyn hos oss. Arbeidet gir studentene faglig utbytte og verdifulle erfaringer, som de tar med seg videre som fremtidens jurister.

## 3. Organisasjon

### 3.1 Innledning

Organisasjonsstrukturen bygger på et system med generalforsamling, styre, daglig leder og tre faggrupper. Medarbeiderne har stor innflytelse på driften av Jusshjelpa, fordi samtlige medarbeidere har stemmerett på generalforsamlingen og medarbeiderrepresentantene utgjør flertallet i styret.

Faggruppene står for kjernevirksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Det faglige ansvaret ivaretas av de som til enhver tid er utnevnt som faglig ansvarlige fra Det juridiske fakultet. Daglig leder og kontormedarbeider utgjør administrasjonen, i tillegg til at studentmedarbeiderne bidrar gjennom arbeid i administrative komiteer og eventuelle ad hoc-grupper der det er naturlig.

### 3.2 Jusshjelpas organer og medarbeidere

#### 3.2.1 Generalforsamling

Generalforsamlingen er organisasjonens øverste organ og har den høyeste beslutningsmyndighet. Den legger hovedføringer for driften av Jusshjelpa. Det avholdes generalforsamling to ganger årlig, mot slutten av hvert semester. Alle ansatte og styremedlemmene har stemmerett. Stemmeberettigede har møteplikt på generalforsamlingen.

Generalforsamlingen velger det til enhver tid sittende styret, som gis fullmakt som øverste administrative ledelse frem til neste generalforsamling.

#### 3.2.2 Styret

Styret er den øverste administrative ledelsen av Jusshjelpa mellom generalforsamlingene. Styrets oppgave er å planlegge og styre arbeidet ved Jusshjelpa, primært på et strategisk og overordnet plan, men der det er nødvendig også i konkrete saker.

Styret har fem medlemmer: tre medarbeidere fra Jusshjelpa i Nord-Norge, én representant fra Det juridiske fakultet ved UiT Norges arktiske universitet og én ekstern representant. Det velges én vararepresentant for fakultetsrepresentanten og én for de øvrige styremedlemmene. Styret konstituerer seg selv.

Styremøter avholdes ved behov, normalt én gang per måned i ordinære driftsperioder.

Styret har instruksjonsrett overfor daglig leder. Daglig leder har møteplikt og talerett, men ikke stemmerett på styremøtene.

Vararepresentantene har møterett og talerett, men ikke stemmerett med mindre de møter i en av de faste representantenes sted. Alle medarbeiderne ved Jusshjelpa har forslagsrett for styret.

#### Styret våren 2018

Severin Slottemo Lyngstad, styreleder

Veronika Steen Svendsen, nestleder

Mariell Celina Larsen Nordvik, styremedlem

Hallvard Bjørhovde Karlsen, varamedlem

Advokat Stefan Amlie, styremedlem (ekstern representant)

Rådgiver Ole Martin Loe, styremedlem (representant fra Det juridiske fakultet)

### Styret høsten 2018

Mariell Celina Larsen Nordvik, styreleder

Hallvard Bjørhovde Karlsen, nestleder

Elisabeth Sagelv Utmo, styremedlem

Helene Kristiansen, varamedlem

Advokat Stefan Amlie, styremedlem (ekstern representant)

Rådgiver Ole Martin Loe, styremedlem (representant fra Det juridiske fakultet)

### 3.2.3 Faggruppene

Medarbeiderne ved Jusshjelpa i Nord-Norge er fordelt over tre spesialiserte faggrupper:

**Gruppe 1:** Fengselsrett, sosialrett, husleierett og gjeldsrett

**Gruppe 2:** Trygderett, arbeidsrett og barnerett

**Gruppe 3:** Ekteskapsrett, samboerforhold, arverett og utlendingsrett

Alle gruppene arbeider i tillegg med ulike saker innen pengekrav.

Hver faggruppe består til enhver tid av sju til åtte medarbeidere med forskjellig fartstid ved kontoret. Den enkelte saksbehandler har ansvaret for utredningen av sine saker, men faggruppene har et kollektivt ansvar for at den jobben som gjøres i hver enkelt sak. Gruppene møtes minst en gang i uken, for i fellesskap å følge opp sakene og ta avgjørelser.

Kontinuiteten blant medarbeiderne og samarbeidet dem imellom sikrer høy kompetanse på våre prioriterte rettsområder. Erfaringsgrunnlaget medarbeiderne opparbeider seg videreføres effektivt til nye medarbeidere. På den måten sikrer vi drifta, da selv de mest erfarne ikke har mer enn nærmere halvannet år i stillingen.

### 3.2.4 Faglig ansvarlig

Forankringen og den faglige tilknytningen til Det juridiske fakultet ved UiT Norges arktiske universitet er et vilkår for at vi skal få drive med rettshjelpsvirksomhet etter domstoloven § 218, annet ledd, nummer 3. Den faglige tilknytningen blir i det daglige ivaretatt ved at tre vitenskapelig ansatte ved fakultetet har et særskilt, faglig ansvar for virksomheten ved Jusshjelpa i Nord-Norge. De tre følger opp hver sin faggruppe. De faglig ansvarlige deltar rutinemessig på enkelte gruppemøter og bistår ellers med veiledning i enkeltsaker ved behov.

### 3.2.5 Administrasjon

Den administrative drifta forestås av daglig leder, assistert av kontormedarbeider. Daglig leders arbeidsområde er strategisk og økonomisk planlegging, administrasjon og koordinering av drift og aktiviteter ved tiltaket. Daglig leder har i tillegg personalansvar for samtlige ansatte, og representerer Jusshjelpa utad der det er naturlig. Styrets vedtak skal følges opp av daglig leder, som også har ansvar for å holde styret løpende orientert om sitt arbeid.

Kontormedarbeider bistår daglig leder med administrative gjøremål. Herunder saksinntak, statistikkarbeid, betjening av sentralbordet og forefallende kontorarbeid. Kontormedarbeideren er uunnværlig for å kunne ha et godt servicenivå, både overfor våre klienter og medarbeiderne.

### 3.2.6 Administrative komiteer

Hvert semester blir det nedsatt administrative komiteer bestående av studentmedarbeidere. Normalt er hver av faggruppene representert i alle komiteene. Komiteene avlaster og bistår administrasjonen. Vervene sikrer samtidig at medarbeiderne får innflytelse i den daglige drifta av tiltaket.

Følgende administrative komiteer har eksistert og fungert i 2018:

#### Eksternkomiteen

Komiteen har ansvaret for å planlegge tiltakets oppsøkende virksomhet. De setter opp reisepan og fordeler ansvaret mellom de ansatte. De samarbeider en del med promoteringsgruppa om blant annet annonsering og kunngjøring i forbindelse med saksinntaksturene. I tillegg til og uavhengig av det nevnte, har komiteen også ansvar for den interne evalueringen ved tiltaket hvert semester.

#### Ansettelseskomiteen

Komiteen har ansvar for rekruttering og ansettelse av nye medarbeidere. I 2018 fulgte ansettelseskomiteen opp ansettelser av to nye kull. Dette er et rutinemessig, men omfattende arbeid.

#### Opplæringskomiteen

Komiteen har ansvar for å planlegge den faglige opplæringen av nye medarbeidere. En viktig del av denne jobben er gjøre avtaler med eksterne forelesere innenfor de aktuelle fagområdene. Det er også en viktig oppgave å sette opp en plan som legger opp til en smidig gjennomføring av opplæringen. Mye opplæring skal gis på kort tid, samtidig som de nyansatte skal ha tid til å jobbe med juridiske saker parallelt. Komiteens arbeid forløp som normalt ved ansettelser i to omganger i 2018.

#### Prosjektgruppa

Gruppa har det overordnede ansvaret for prosjektbasert arbeid ved tiltaket. Mandat og virkeområde for gruppa har vært gjennom en større revidering, og gruppas nye funksjon og ansvarsområde omtales derfor spesielt senere i rapporten, i kapitlet om prosjektarbeid.

#### Promoteringsgruppa

Gruppa har det løpende ansvaret for Jusshjelpas synlighet og omdømme utad. Konkrete tiltak fra gruppa har vært en stadig større innsats på sosiale medier, initiativ til deltakelse i ulike parader og arrangementer, skaffe gensere og annet profileringsmateriell, samt rekrutteringskampanjer i samarbeid med ansettelseskomiteen. Gruppa har også som en overordnet oppgave å se på hvordan vi best mulig kan ut til målgruppene.

#### Sosialkomiteen

Denne komiteen er ikke av faglig eller administrativ art, men har en viktig oppgave med å ivareta et godt miljø på arbeidsplassen. Blant annet har de arrangert sommerfest og julebord, som er verdsatte sammenkomster for medarbeidere, som gjennom året legger ned mye idealistisk innsats ved tiltaket. Med mange ansatte og naturlig stor utskifting i kollegiet, er det viktig å bruke tid på å bli kjent.

### 3.2.7 Ad hoc-grupper

Utover de faste komiteene og gruppene over, opprettes det ved behov forskjellige ad hoc-grupper med oppgaver av faglig eller administrativ art. I 2018 har en slik gruppe utmerket seg.

#### Jubileumskomiteen

I 2017 ble det etablert en komité som skulle arrangere vårt 30-årsjubileum. Komiteen tok seg av debatten, som var det faglige innslaget i markeringen, og banketten der støttespillere samt nåværende og tidligere Jusshjelpere var invitert. De hadde sitt virke frem til jubileet var avholdt høsten 2018.

### 3.2.8 Medarbeiderne

Medarbeiderne er i hovedsak viderekommende jusstudenter som minimum kvalifiserer for tredje avdeling ved Det juridiske fakultet, UiT. Unntakene er daglig leder, som har master i rettsvitenskap og er utdannet jurist ved UiT, samt kontormedarbeideren som har lang erfaring som advokatsekretær. Daglig leder og kontormedarbeider er fast ansatt i 100 % stilling.

Nye medarbeidere ansettes hvert semester, samtidig som andre avslutter sine engasjement. Ansettelsene gjøres på bakgrunn av dokumenterte søknader og intervjuer. Personlig egnethet for jobben tillegges stor vekt.

Studentmedarbeiderne ansettes for en tidsbestemt periode, normalt tre semestre. Forpliktende stillingsprosenten utgjør 56 % og lønnen 40 % de første to semestrene. Disse to semestrene arbeider medarbeiderne hovedsakelig med konkret saksbehandling innenfor fagområdene i gruppa de tilhører. Det siste semesteret går både stillingsprosent og lønn ned til 20 %. Medarbeiderne er da gruppeledere og har i stor grad en kvalitetssikrende rolle. Gruppelederne utgjør det faglige tyngdepunktet ved Jusshjelpa i Nord-Norge, ettersom de har lengst fartstid ved tiltaket.

Utover den lønnede stillingsprosenten nedlegger medarbeiderne mye ulønnet arbeid, tidvis det dobbelte av det de får betalt for.

Våren 2018 var det 21, og på høsten var det 24 studentmedarbeidere ved kontoret.

### 3.3 Arbeidsformene ved Jusshjelpa i Nord-Norge

#### 3.3.1 Innledning

Formålet om å bedre rettshjelpstilbudet i Nord-Norge ivaretas gjennom forskjellige arbeidsformer som konkret saksbehandling, rettsinformasjon, forsknings- og utredningsarbeid, prosjektbasert arbeid og tidvis noe rettspolitisk virksomhet. Vi vil i de følgende avsnittene redegjøre kort for generelle trekk ved de forskjellige arbeidsformene. I rapportens del 4 og 5 fremkommer henholdsvis omfanget av saksbehandlingen og de øvrige aktivitetene i 2018.

#### 3.3.2 Saksbehandling

Saksbehandlingen er kjernevirksomheten vår. Gjennom saksbehandlingen kan vi yte direkte hjelp til de som tar kontakt med oss for juridisk bistand. I korte trekk innebærer den konkret juridisk rådgivning og representasjon i enkeltsaker. Vi benytter saksbehandlingsprogrammet Advisor.

Saksbehandlerne ruller internt på ansvaret for de nye henvendelsene som kommer inn. Hver saksbehandler har normalt saksinntak én dag per uke, og rekker på den måten å sette seg godt inn i sakene sine og ha god fremdrift, før nye saker kommer inn.

#### Kvalitetssikringsrutiner

Ettersom alle saksbehandlerne er studenter, stiller vi strenge krav til kvalitetssikring av saksbehandlingen internt, for å sikre en forsvarlig drift på tross av at ingen er ferdig utdannet. Av sentral betydning er gruppebehandlingen av hver enkelt sak. Hver enkelt henvendelse tildeles en bestemt saksbehandler. Vedkommende har ansvaret for å utrede sakens faktiske og juridiske sider, herunder definere problemstillingen. Saksbehandleren utarbeider et løsningsforslag og forslag til strategi i saken, som legges frem for faggruppa. Alle resonnementer, vurderinger, hjemler, valg av strategi med videre er gjenstand for overprøving i gruppa. Flertallet må gi sin godkjenning før klienten kan få svar på sin juridiske problemstilling. I spesielt vanskelige saker går saksbehandleren i dialog faglig ansvarlig eller andre fagpersoner ved Det juridiske fakultet.

I løpet av hvert gruppemøte skrives det referat over progresjonen i hver enkelt sak, herunder hvilke beslutninger som gjøres av faggruppen. Slik holder gruppen løpende oversikt og kontroll i alle saker. Det er faggruppen som i fellesskap avgjør om en sak skal tas inn til behandling, eller om den skal henvises til en annen instans, eventuelt avvises hvis noe tilsier det. Ved disse vurderingene er vårt sosiale formål sentralt og intern instruks for inntak av saker følges.



### Hjelp til selvhjelp

Prinsippet om hjelp til selvhjelp følges så langt det er godt nok til å tjene klientene våre. Mange av henvendelsene vi får er av relativt enkel karakter. Det kan være klienter som kun ønsker informasjon om gjeldende rett i sin sak eller fremgangsmåten på et spesielt rettsområde, for selv å kunne ivareta sine rettigheter. Etter en viss grad av veiledning fra oss, kan mange av våre klienter håndtere sakene videre selv. Vi driver derfor i nokså stor grad med rettsopplysende arbeid gjennom enkel muntlig eller skriftlig veiledning.

Vi har et stort utvalg av brosjyrer og annet standardmaterieell tilgjengelig. Dette sendes gratis ut til klienter dersom vi ser at det kan gi svar på klientens spørsmål. Ved utsendelse av slikt materieell tilbyr vi alltid klienten å ta kontakt med oss igjen, hvis han eller hun ikke opplever å finne tilstrekkelig veiledning i det tilsendte materialet.

Ved at klienten selv langt på vei håndterer saken, får han eller hun et større «eierforhold» til den. Dette blir ikke like fremtredende dersom vi skal gjøre hele jobben for klienten. At klienten selv er engasjert og motivert for å komme til en løsning, er ofte av avgjørende betydning for at en sak skal føre frem og gi et varig godt resultat. Klienten settes da også bedre i stand til å ivareta egne interesser i fremtiden.

Denne måten å arbeide på frigjør dessuten tid for saksbehandlerne til å hjelpe flere, i tillegg til å kunne gjøre en mer omfattende innsats i de sakene der vår bistand er mer tiltrengt.

### Partsrepresentasjon

I noen saker trer vi i større eller mindre grad også inn som partsrepresentant for klienten. Eksempelvis der det dreier seg om store og sammensatte saker, uklar juss, sterke motparter eller andre årsaker til at klienten ikke ønsker eller evner å håndtere saken selv. All korrespondanse i saken går da via vårt kontor og alt vi foretar oss utad blir forhåndsklarert med klienten. Vi forsøker også i størst mulig grad å involvere klienten i arbeidet der det er naturlig.

Partsrepresentasjon kan være en omfattende og ressurskrevende jobb. I vurderingen av om vi skal ta steget inn som partsrepresentant, tar vi blant annet hensyn til hvilket rettsområde saken gjelder, sakens betydning for klienten, vedkommende sine egne forutsetninger og ressurser samt om vi har tilstrekkelig kapasitet. Derfor kan ikke alle ønsker om representasjon imøtekommes fra vår side.

Jusshjelpa i Nord-Norge har i utgangspunktet kun kompetanse til å representere klienter til og med behandling i forliksrådet. Der saken utvikler seg slik at den må behandles i høyere rettsinstanser, blir klienten derfor normalt henvist videre til advokat. I saker som skal føres etter reglene om småkravprosess og i konkursbegjæringer har vi litt andre muligheter til å bistå utover forliksrådet.

### Henvisnings- og avvisningssaker

Noen av henvendelsene vi mottar ser vi oss nødt til å henvise videre fordi de ikke faller innenfor våre fagområder eller fordi vi ser at klienten har ressurser til å sikre seg bistand fra annet hold. Vi henviser også henvendelser videre dersom klienten tar kontakt først når saken er klar for tingretten. En del henvendelser henvises også direkte til andre instanser, eksempelvis når forvaltningsorganer har veiledningsplikt, klienten fyller vilkårene for fri rettshjelp, har tilgang på rettshjelp gjennom forsikring, fagforening eller lignende. Vi ser at også henvisninger ofte er av stor verdi, da mange i første omgang kan være godt hjulpet bare med å vises til riktig instans.

Henvisning og avvisning skal i utgangspunktet besluttes av faggruppen. Noen kan også henvises eller avvises i første samtale dersom det er utvilsomt at dette skal gjøres. For eksempel hvis henvendelsen gjelder et fagområde vi ikke har kompetanse til å behandle, som skatt eller strafferett. Saksbehandleren som henviser eller avviser skal alltid orientere faggruppen om avgjørelsen.

### 3.3.3 Forskningsarbeid

Forsknings- og utredningsarbeidet innebærer i hovedsak systematisering og synliggjøring av juridiske og sosiale problemstillinger som går igjen hos våre klientgrupper. Med den innsikten vi får gjennom saksbehandlingen, er vi i mange tilfeller i stand til å påvise sammenhenger mellom gjentakende problemstillinger og svakheter i gjeldende rett.

Eksempler på utrednings- og forskningsprosjekter kan være spørreundersøkelser av ulik art. Vi samler også betydelige mengder statistiske data fra våre klienter, som kan analyseres med tanke på hvilke juridiske problemstillinger som går igjen innen aldersgruppe, kjønn, yrkesstatus, utdanningsnivå, forhold rundt inntekt og gjeldsbyrde, geografisk tilhørighet med videre.

Studentmedarbeiderne har også mulighet til å skrive masteravhandling i ansettelsestiden, eller i forlengelse av sine engasjement. Flere opplever å få øynene opp for aktuelle masteremner gjennom ansettelsestiden. Da gjerne tidsaktuelle problemstillinger som studenten kan omtale på bakgrunn av reelle eksempler. Det gir et godt utgangspunkt for en spennende avhandling. I tillegg er det absolutt i tiltakets interesse at våre medarbeidere skriver avhandlinger relatert til virksomheten.

### 3.3.4 Prosjektbasert arbeid og rettspolitik

På noen områder ser vi at gjeldende rett eller praksis virker mot sin hensikt, eller at den gjentatte ganger genererer nye problemer for gruppen den berører. Da er det naturlig at vi bruker kunnskapen vi tilegner oss gjennom saksbehandlingen til å forsøke på å få til en endring av gjeldende rett eller praksisen av denne.

Gjennom prosjektbasert eller rettspolitisk arbeid jobber vi på et overordnet plan, med hensikt om hjelpe langt flere enn det er mulig å gjøre gjennom behandling av enkeltsaker. Det er tradisjonelt ansett for å være like viktig som ordinær saksbehandling, selv om arbeidet målt i arbeidstimer er av et betydelig mindre omfang sammenlignet med saksbehandling.

Det prosjektbaserte og rettspolitiske arbeidet varierer i omfang. Det kan være ulike varianter av forebyggende rettshjelsarbeid, rettsinformasjon eller høringsuttalelser. Et prosjekt med målsetning å få gjennomført en lovendring, vil normalt være en omfattende og langvarig prosess. På den andre siden av skalaen nevnes enkeltstående høringsuttalelser, artikler, lobbyvirksomhet og lignende.

### 3.3.5 Rettsinformasjon

Generell rettsinformasjon er en betydelig andel av arbeidet som gjøres ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Det gjøres til dels som ledd i den daglige virksomheten og delvis som prosjektbasert arbeid. Slike prosjekter kan være produksjon av artikler, utforming av brosjyrer, informasjonsmøter eller foredrag på steder der vi treffer målgruppene våre. Den løpende saksbehandlingen gir oss solid innsikt i «hvor skoen trykker» innenfor de enkelte fagområdene. Det kan vi utnytte til målgruppens fordel, når vi utarbeider og gir rettsinformasjon. Se utdypende om vårt rettsinformative arbeid i rapportens del 5.

## 3.4 Kompetanse

### 3.4.1 Innledende bemerkninger

Jusshjelpa i Nord-Norge legger stor vekt på at medarbeiderne får grundig opplæring og oppfølging både ved tiltredelse og gjennom hele ansettelsesforholdet. Arbeidet med juridiske problemstillinger krever ofte kunnskap utover det saksbehandlerne tilegner seg gjennom studiet. Våre saksbehandlere må sette seg inn i lov om fri rettshjelp, utlendingsrett, gjeldsrett, fengselsrett med videre. Dette er rettsområder som studiet i liten eller ingen grad berører. Rettshjelsarbeid forutsetter dessuten gode saksbehandlingsrutiner, samt at saksbehandlerne evner å møte og behandle klienter på en god måte.

Hva angår kompetanse viser vi også til avsnittet om spesialfaget *Retts hjelp I*, i rapportens del 5.

### 3.4.2 Grunnopplæring

Alle nyansatte ved tiltaket gjennomgår en obligatorisk og nødvendig grunnopplæring. Den gis av daglig leder, kontormedarbeider, styreleder samt viderekomne medarbeidere og omhandler hovedsakelig:

- Jusshjelpas historie, sosiale profil og ideologiske bakgrunn
- Jusshjelpa i Nord-Norge som organisasjon
- Grunnprinsipper for saksbehandling, herunder klientkontakt, etiske regler, taushetsplikt m.m.
- Generelle kontor- og saksbehandlingsrutiner
- Arbeidsmetoder i faggruppene
- Håndtering av saksbehandlingsprogrammet Advisor og andre systemer ved tiltaket
- Alternativ konfliktløsning
- Innføring i mulighetene som ligger i prosjektbasert arbeid og rettspolitisk tankegang

I tillegg til dette, skjer det i stor grad en kompetanseoverføring innad i faggruppene, ved at tidligere medarbeiderne deler erfaringer, så vel faglige som praktiske og rutinemessige.

### 3.4.3 Fagopplæring

Nyansatte gjennomgår et faglig opplæringsprogram, med foredrag og enkelte praktiske oppgaver knyttet til de prioriterte fagområdene ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Opplæringen foregår i en fire-fem ukers periode etter tiltredelse. Hvert tema har et omfang på halvannen til fire timer.

Noe av fagopplæringen forestås av nåværende eller tidligere medarbeidere. Vi har også mange innslag av eksternt kompetanse. I 2018 hadde eksterne opplæring innen forvaltningsrett, fri rettshjelp, arbeidsrett, etikk og klientbehandling, barnevern, skifterett, sosialrett, pengekrav, trygderett, prosjektarbeid, familierett, arverett, og gjeldsordning. Fagopplæringen innbefatter også besøk hos Namsmannen og omvisning i fengselet. Vi er svært privilegerte fordi alle foreleserne stiller opp gratis.

### 3.4.4 Fagsamlinger

I starten av begge semestrene i 2018 gjennomførte vi vår sedvanlige fagsamling over to-tre dager, i forbindelse med oppstarten til de nyansatte. I januar ble fagsamlingen gjennomført på Skibotn feltstasjon. I september var fagsamlingen lokalisert i Tromsø, ved UiT Norges arktiske universitet og i våre egne lokaler. Fagsamlingene bestod blant annet av fagopplæring for nyansatte, semesterplanlegging, arbeid med rutiner og retningslinjer, møter i administrative komiteer, workshops og felles foredrag med ulike temaer, blant annet GDPR og personvern.

### 3.4.5 Kurs i klarspråk

På fagsamlingen høsten 2018 holdt en konsulent et dagskurs i klarspråk for alle ansatte. Språket er blant rettshjelperens viktigste verktøy og vi har sett at språket fort kan bli unødvendig komplisert når rettslige utredninger skal gis skriftlig. Kurset ble prioritert for at vi skulle bli enda bedre på å uttrykke oss skriftlig og gjøre det lettere for våre klienter å forstå og dra nytte av vår bistand.

### 3.4.6 KROM-seminaret

Jusshjelpa i Nord-Norge deltok med tre representanter på KROM-seminaret i 2018. Seminaret arrangeres av Kriminalomsorgen, og har som mål å belyse aktuelle problemstillinger for innsatte i norske fengsler. Seminaret bidrar til at vi kan holde oss oppdaterte på aktuelle problemstillinger innenfor innsattes sfære, og knytte viktige kontakter med andre tilbydere av rettshjelp til innsatte.

### 3.4.7 Juristkongress 2018

Jusshjelpa i Nord-Norge ble invitert til å delta på Juristkongress 2018 på veldig gunstige betingelser. Derfor sendte vi to medarbeidere dit. Medarbeiderne delte seg på to ulike fagspor, menneskerettigheter og arbeidsliv, for å få mest mulig faglig utbytte med seg tilbake.

### 3.4.8 Kurs om taushetsplikt

Daglig leder deltok høsten 2018 på et dagskurs om taushetsplikt i regi av Juristenes utdanningssenter. Kurset gikk blant annet inn på lovbestemt taushetsplikt og fortrolighetsplikt etter Regler for god advokatskikk. God kunnskap om taushetsplikten er avgjørende i vår virksomhet, og daglig leder er den som gir innføring i dette temaet til alle nyansatte.

### 3.4.9 Kurs om innføring i likestillings- og diskrimineringsrett

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) inviterte oss høsten 2018 til å delta på kurs om likestilling med fokus på arbeidsliv. To medarbeidere deltok på kurset.

### 3.4.10 Nettverksmøter hos Utlendingsdirektoratet (UDI)

I løpet av 2018 deltok vi to ganger på nettverksmøte for rettshjelpsorganisasjoner hos UDI i Oslo. På disse møtene skjer blant annet presentasjoner av regelverk rundt bestemte problemstillinger, rettslige oppdateringer, praktiske oppklaringer og faglige avklaringer fra UDI sin side. Vi opplever stor nytte av disse nettverksmøtene, da utlendingsretten er et svært dynamisk rettsområde, hvor det kan være spesielt utfordrende å holde seg oppdatert til enhver tid.

### 3.4.11 Fellesseminaret 2018

Fellesseminaret er et årlig fagseminar som alle de fem etablerte studentrettshjelpstiltakene i Norge deltar på. Formålet med seminaret er kompetanseheving innen utvalgte tema, erfaringsutveksling og det å knytte kontakter for samarbeid på tvers mellom tiltakene. Seminaret bidrar til en bevisstgjøring rundt vårt viktige arbeid, samtidig som det også har en sosial side. Det er også en påskjønnelse til medarbeiderne som bruker betydelig av tid og ressurser på å arbeide for studentrettshjelpstiltakene.

Seminaret ble gjennomført 22.-24. januar 2018 på Sørmarka Konferansehotell. Temaet for fellesseminaret var «Sosial dumping». Alle våre aktive saksbehandlere per da deltok på seminaret.

### 3.4.12 Andre aktiviteter

Jusshjelpa i Nord-Norge gjennomfører rutinemessig interne evalueringsmøter på slutten av hvert semester. Formålet er å løfte blikket fra det daglige arbeidet og vurdere de store linjene i virksomheten. Evalueringene organiseres som et obligatorisk seminar for medarbeiderne.

Vi opplever at evaluering er viktig for det å kunne drive en organisasjon som Jusshjelpa i Nord-Norge. Hver enkelt medarbeider kan der ta til ordet i en mer eller mindre uformell sammenheng. Det kan da oppstå nødvendige og konstruktive diskusjoner om både arbeidsmiljøet for medarbeiderne og den praktiske driften.

## 4. Faglig resultat for 2018

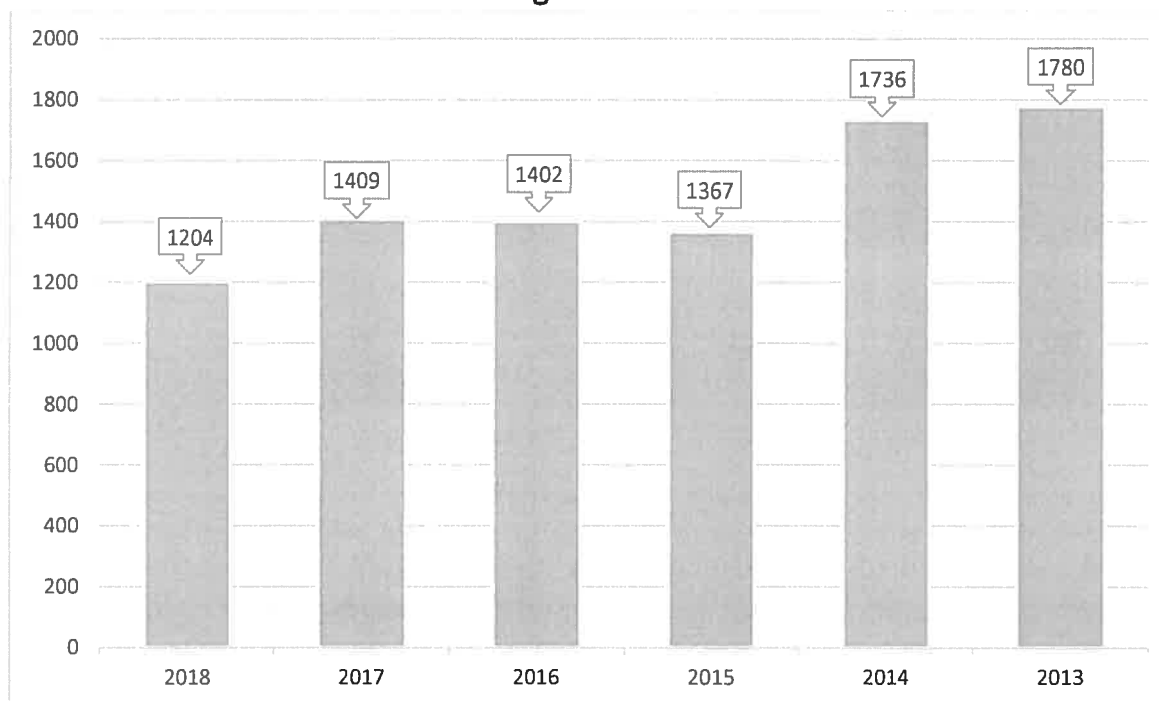
### 4.1 Innledning

Jusshjelpa i Nord-Norge fører statistikk for å løpende kunne vurdere vår klientgruppe. Vi ber derfor alle våre klienter om å bidra med statistiske opplysninger om seg selv. Opplysningene er taushetsbelagte og fremstilles i fullstendig anonymisert form til statistiske formål i forbindelse med blant annet årsresultatet.

Fagområdene er oppstilt i hovedkategorier. For en detaljert oversikt over fordelingen mellom saksområder og andre statistiske data viser vi til tabellene nedenfor i denne delen av årsrapporten.

I 2018 fikk Jusshjelpa i Nord-Norge totalt 1204 henvendelser. Totalsummen av antall saker i tabellene under vil i noen tilfeller vise et lavere tall enn det fullstendige antallet. Grunnen til dette er at vi i noen tilfeller henviser klienter videre direkte allerede ved første klientsamtale. I blant annet slike tilfeller får vi naturlig nok ikke anledning til å føre fullstendig statistikk på henvendelsen. I noen saker har vi heller ikke opplysninger til alle kategoriene av statistikk, men vi registrerer det som klienten opplyser om.

### 4.2 Samlet oversikt over sakstilfanget



Jusshjelpa i Nord-Norge behandlet 1204 henvendelser i 2018. Fra 2017 er det en nedgang på 205 saker. Vi har ambisjoner om flere henvendelser, samt å behandle flere saker i løpet av driftsåret. Målet for driften vi har i dag, med tanke på økonomiske ressurser og personell, er å behandle mellom 1500-1800 henvendelser per år. Vi har dermed noe å strekke oss etter i 2019. Stort mer enn dette målet er ikke realistisk, fordi vi legger vekt på å kunne behandle hver enkelt sak grundig nok. I tillegg vil vi også prioritere prosjektbasert arbeid ved siden av saksbehandlingen, i tråd med formålet.

Fra 2017 ser vi dessverre en nedgang i antall saker. Det kan skyldes naturlige svingninger, men vi har grunn til å tro at det også er et avvik på grunn av litt avvikende rutiner i overgangen til det nye saksinntakssystemet vårt. Rutinen er normalt å registrere alle henvendelser vi mottar. Både saker hvor vi representerer klienter overfor motpart, saker hvor vi utreder og svarer klienten på juridiske

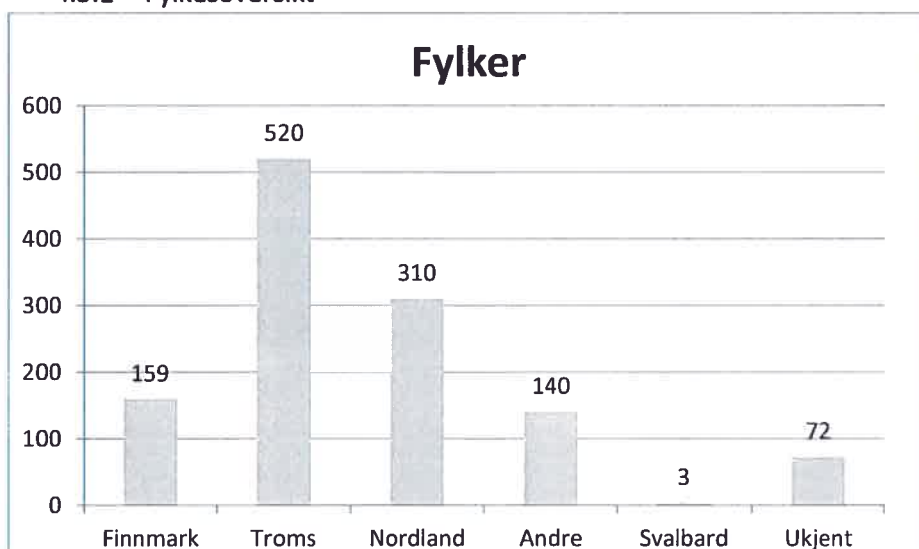
problemstillinger og saker hvor vi har en kortere prosess ved å henvise og veilede klienten videre til riktig instans, blir registrert.

Gjennom hele 2018 har vi gradvis gått over til et nytt og tryggere saksinntakssystem. I denne overgangsfasen tror vi at mange av henvendelsene som ikke er tatt inn til nærmere behandling, heller ikke har blitt registrert. Store deler av vårsemesteret var det også ekstraordinære forhold som gjorde at mange ulike personer satt i saksinntaket, og vi kan ikke med sikkerhet si at det har rutinen for registrering har vært helt ensartet.

Vi har derfor grunn til å tro at nedgangen ikke nødvendigvis er reell, men vi kan dessverre ikke si det sikkert. Drifta vår er ellers som før, og ingen andre forhold ved kontoret tyder på nedgang hverken i arbeidsmengde eller antall henvendelser.

### 4.3 Hvem henvender seg til Jusshjelpa i Nord-Norge?

#### 4.3.1 Fylkesoversikt



Nordland: Vi tok inn 310 saker fra Nordland fylke i 2018. For 2018 utgjør det en prosentandel på 25,75 %. Nordland er fylket med flest innbyggere i Nord-Norge, så vi ønsker et betydelig antall henvendelser derfra. For å nå ut er vi imidlertid avhengige av økonomisk støtte til reisevirksomhet, da vi ser en direkte sammenheng mellom våre besøk i et område og antallet henvendelser derfra.

Troms: Som tidligere år hadde vi i 2018 flest saker fra Troms fylke. Det kom inn 520 saker fra Troms, noe som utgjør en prosentandel på 43,19 %.

Forklaringen på at vi får flest saker fra Troms er i hovedsak at vi har geografisk tilhold i Tromsø, og at vi over tid har etablert oss som et tilgjengelig og velkjent rettshjelpstilbud i fylket. Vår beliggenheten i Troms muliggjør naturlig nok flere faste saksinntak ved lokale institusjoner, eksempelvis Tromsø fengsel og ved UiT Norges arktiske universitet, noe som i stor grad bidrar til sakstilfanget fra fylket.

Finnmark: I 2018 tok vi inn til sammen 159 saker fra Finnmark. Det tilsvarer en andel på 13,21 %.

Vi prioriterer en høy tilstedeværelse i fylket med mange utkantstrøk og mindre steder hvor tilgangen på rettshjelp ikke er like stor som rundt de større byene i landsdelen. Derfor har vi et ønske om å oppnå og holde et visst sakstilfang fra Finnmark. Omfanget av vår oppsøkende virksomhet i fylket avhenger også her av lokal driftsstøtte, da det er spesielt kostbart å reise i fylket.

Tilhørighet utenfor Nord-Norge: Antall henvendelser fra utenfor Nord-Norge tilsvarte i 2018 11,63 %. Disse omfatter andre deler av landet enn de tre nordligste fylkene og utlandet. Ettersom vi prioriterer klienter i Nord-Norge, er det naturlig at klientgruppen fra andre steder er liten.

#### 4.3.2 Kommuneoversikt

##### NORDLAND

Kommune	Antall
Alstadhaug	4
Andøy	2
Ballangen	7
Beiarn	1
Bodø	85
Brønnøy	4
Bø	2
Dønna	2
Evenes	2
Fauske	8
Flakstad	2
Gildeskål	2
Hadsel	8
Hamarøy	2
Hattfjelldal	2
Hemnes	5
Herøy	2
Leirfjord	2
Lurøy	2
Lødingen	1
Meløy	6
Moskenes	1
Narvik	30
Nesna	5
Rana	19
Saltdal	4
Sortland	23
Steigen	6
Sømna	1
Sømna	1
Tjeldsund	4
Træna	1
Tysfjord	5
Vefsn	17
Vega	1
Vestvågøy	14
Vevelstad	1
Vågan	22
Øksnes	4
<b>Total</b>	<b>310</b>

##### TROMS

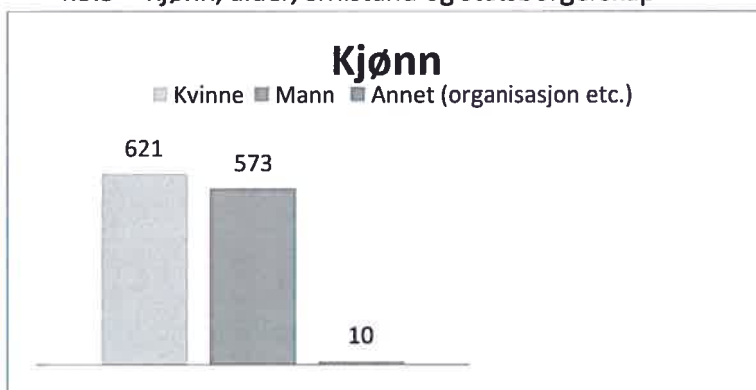
Kommune	Antall
Balsfjord	15
Bardu	4
Berg	1
Dyrøy	2
Gratangen	2
Harstad	41
Ibestad	1
Karlsøy	4
Kvæfjord	1
Kvænangen	2
Kåfjord	7
Lavangen	1
Lenvik	32
Lyngen	12
Målselv	8
Nordreisa	9
Salangen	3
Skånland	5
Skjervøy	3
Storfjord	9
Sørreisa	6
Torsken	7
Tromsø	345
<b>Total</b>	<b>520</b>

##### FINNMARK

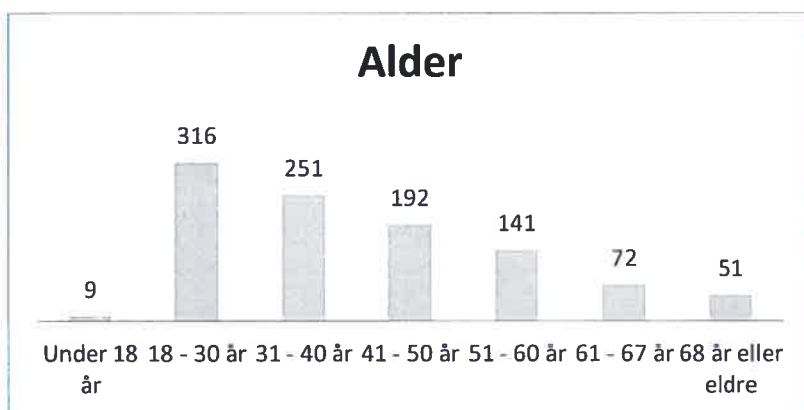
Kommune	Antall
Alta	46
Berlevåg	2
Båtsfjord	5
Gamvik	1
Hammerfest	22
Karasjok	11
Kautokeino	3
Kvalsund	5
Lebesby	2
Loppa	1
Nordkapp	7
Porsanger	11
Sør-Varanger	26
Vadsø	17
<b>Totalt</b>	<b>159</b>

*I tabellene fremgår sakstilfanget fra de enkelte kommunene i våre tre nordligste fylker.*

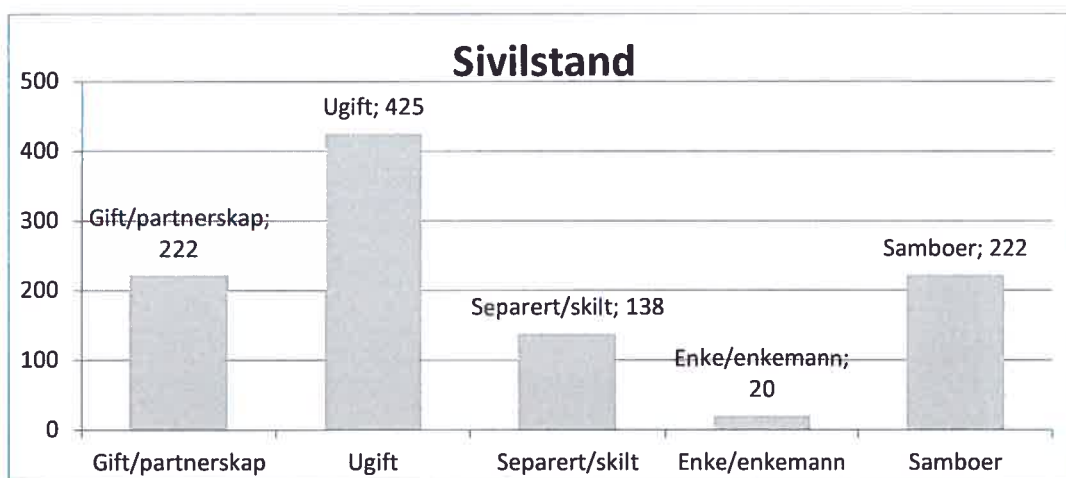
#### 4.3.3 Kjønn, alder, sivilstand og statsborgerskap



I 2018 mottok Jusshjelpa 621 henvendelser fra kvinner og 573 henvendelser fra menn. Vi mottok 10 henvendelser fra organisasjon, eller noen som ikke ville oppgi kjønn. Henvendelser fra kvinner utgjør 51,58 %, mens fra menn utgjør 47,59 %. Kategorien «annet / vil ikke oppgi» utgjør 0,83 %. Vi merker oss at kjønnsfordelingen er ganske jevn.

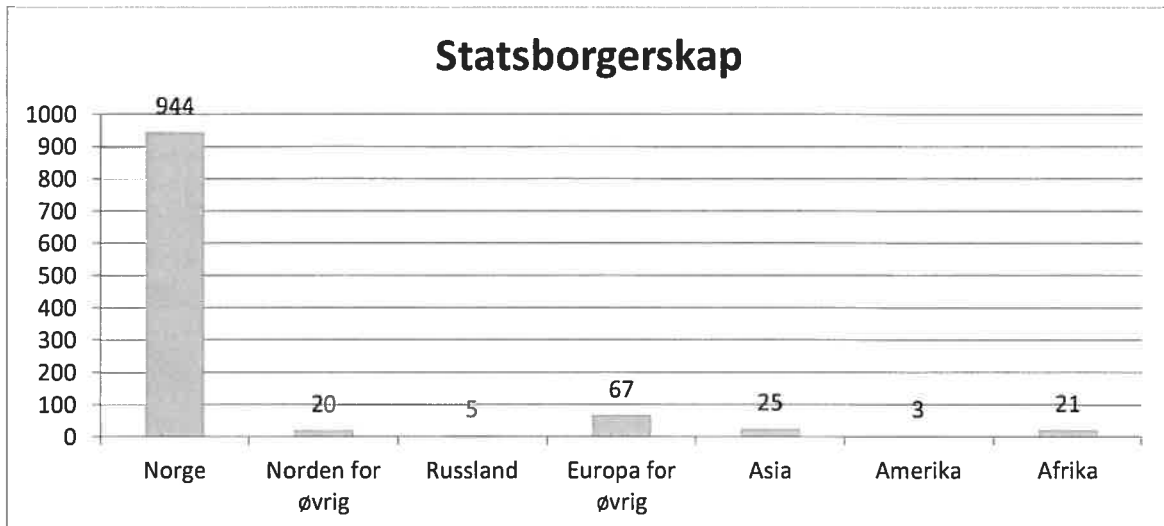


Merparten av våre klienter er mellom 19 og 50 år. Det samsvarer med tall fra tidligere år.



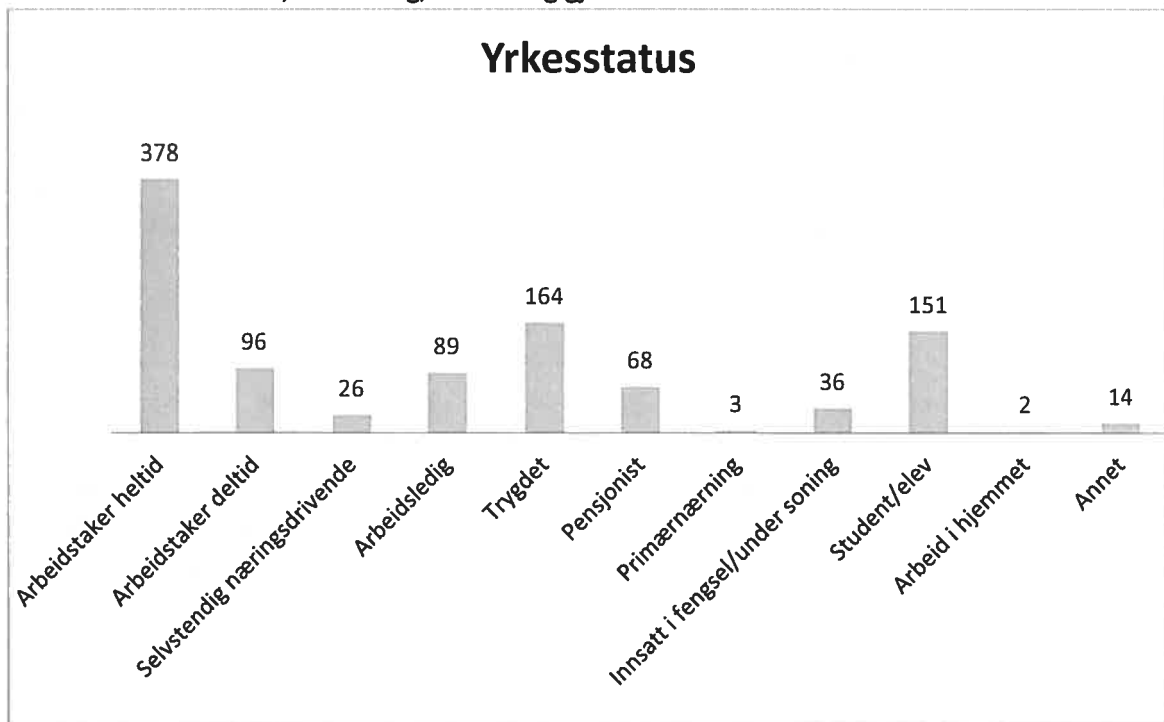
Vedrørende sivilstand er kategorien «ugift» den største. Kategorien har tradisjonelt vært den største, og har i tillegg økt over flere år.



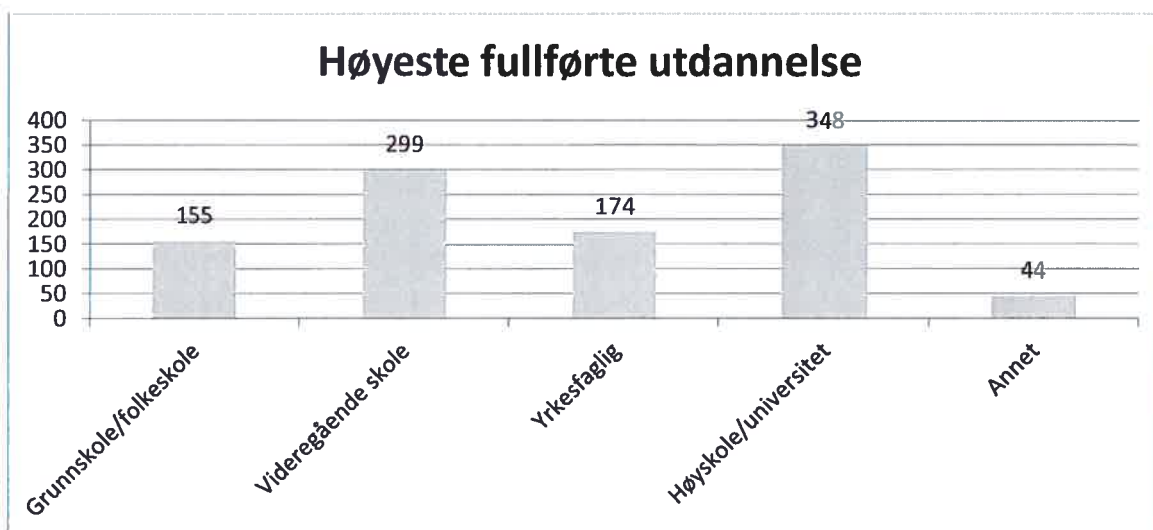


Blant de henvendelsene vi mottar ser vi som forventet at det er desidert høyest andel av klienter med norsk statsborgerskap. Det er en ikke ubetydelig gruppe klienter fra Norden og Europa for øvrig, mens de andre statsborgerskapene utgjør et fåtall.

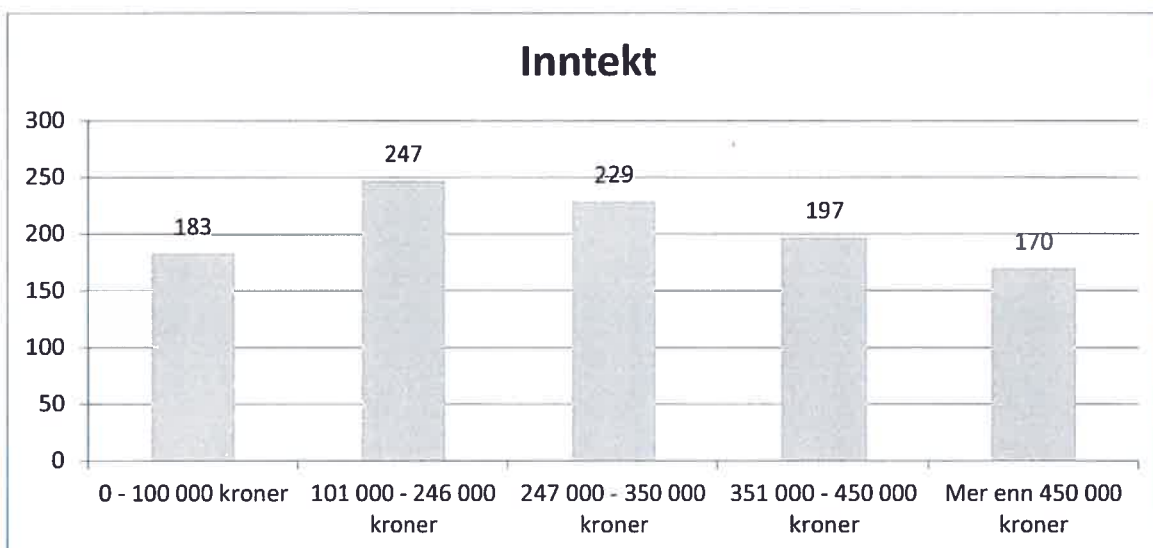
#### 4.3.4 Yrkesstatus, utdanning, inntekt og gjeld



Trygdede, arbeidsledige, studenter og pensjonister utgjør samlet over halvparten av våre klienter. Vi henvender oss spesielt mot disse gruppene, i tråd med vårt formål om å bistå dem med størst behov. Mange av klientene våre er studenter og unge, som hverken eier formuesgoder, inntekt eller oppsparte midler av betydning. De kan også være i sårbare posisjoner eller stå i en situasjon med maktubalanse, for eksempel opp mot utleier av husrom eller arbeidsgiver i et arbeidsforhold.



Som en ser av statistikken over utdanning, er det en overvekt av klienter som ikke har høyere utdanning (65,88 %). Utdanningsnivå kan si noe om klientens ressurser og evne til å hjelpe seg selv.

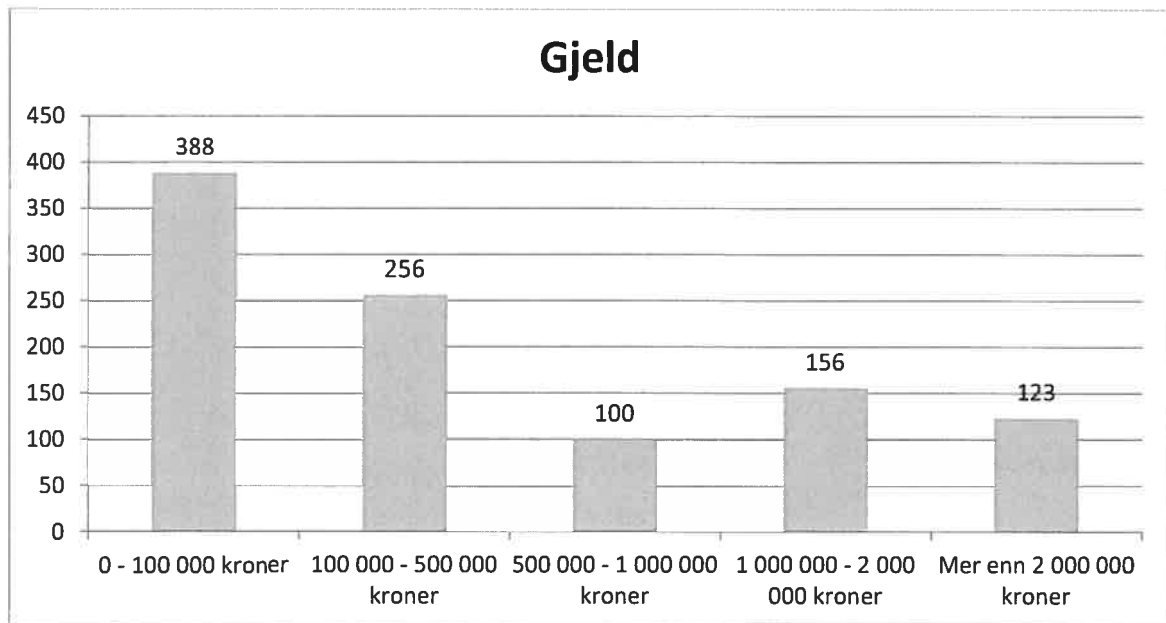


Når det kommer til inntekt ser vi at til sammen 64,23 % av de som henvendte seg til oss i 2018 oppga en inntekt mellom kr 0 og 350 000 per år. Vi antar at det har en sammenheng med inntektsgrensen for fri rettshjelp, som også i 2018 var kr 246 000, og at også de som ligger noe over denne grensen heller ikke har råd til å engasjere advokat i sin sak.

Det viser seg videre at 16,57 % av de som tok kontakt med oss har inntekt over kr 450 000. Oftest vil de som henvender seg til oss med så høy inntekt bli henvist videre til advokat. Om vi likevel tar saken inn til behandling, er dette gjerne fordi klienten ofte har mye gjeld, har forsørgeransvar, og samtidig har et reelt velferdsmessig behov for oppklaring i saken.

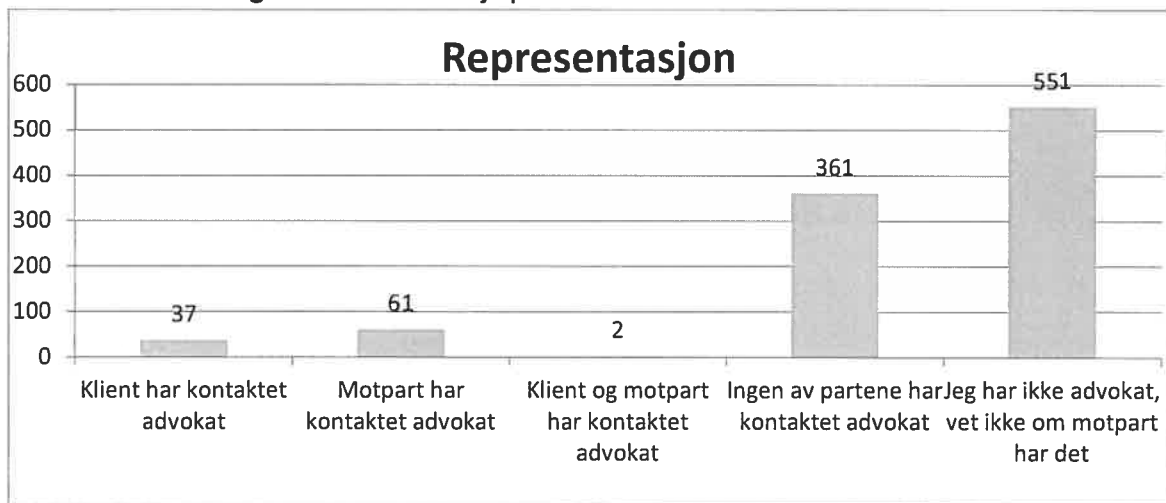
Om vi tar inn saker til behandling eller ikke, beror på vurderinger i hver enkelt sak. Jusshjelpa prioriterer klienter som har et velferdsmessig behov og mangler ressurser til å bli hjulpet på annet vis. Andre blir ofte henvist til alternativer, og i mange tilfeller til [www.advokatenhjelperdeg.no](http://www.advokatenhjelperdeg.no).

Vi jobber på denne måten kontinuerlig for å innfri våre intensjoner om først og fremst å tilby bistand til personer som ikke har mulighet til å skaffe seg annen hjelp.



Av de som henvender seg til oss og har gjeld, oppgir hele 37,14 % at de skylder mer enn kr 500 000.

#### 4.3.5 Befatning med andre rettshjelpere

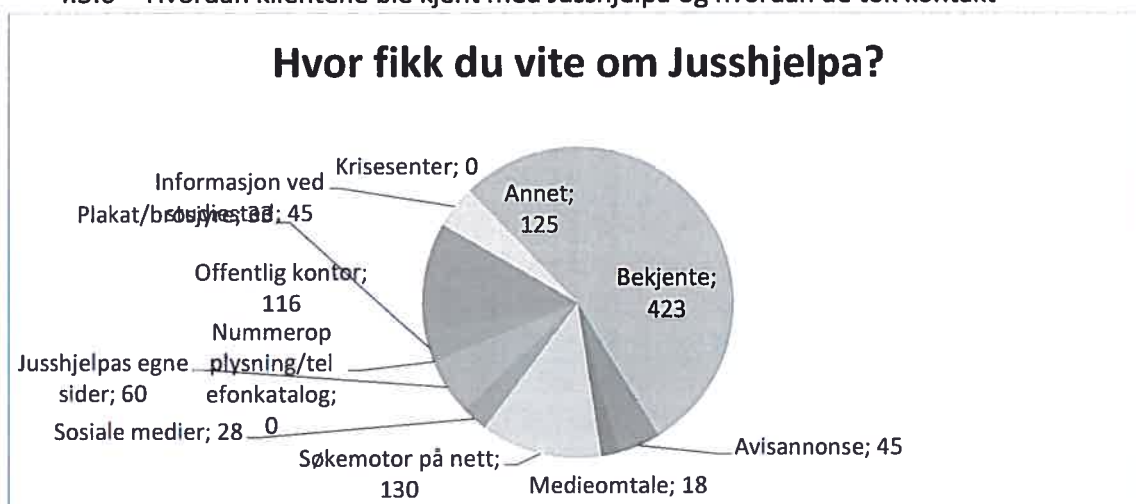


Svært få av de som henvender seg til Jusshjelpa har vært i kontakt med advokat før de kontaktet oss for hjelp. Det er også få motparter som har advokat. I de tilfeller hvor motparten har advokat, ser vi på det som viktig å bistå klienten for å unngå et skjevt partsforhold i saken. Det er imidlertid bare ett moment i avgjørelsen. Beslutningen om å representere en klient tas alltid ut fra en helhetsvurdering.

I tilfellene hvor klienten allerede har kontaktet advokat i samme saksforhold, henviser vi alltid tilbake til den aktuelle advokaten. I andre tilfeller vurderer vi at klienten vil være best tjent med å gå til en advokat fremfor å få bistand fra oss. For eksempel hvis vi ser at saken med stor sannsynlighet vil gå til retten eller hvis det er frister i saken som vi med vår arbeidsmetode ikke vil rekke å overholde.

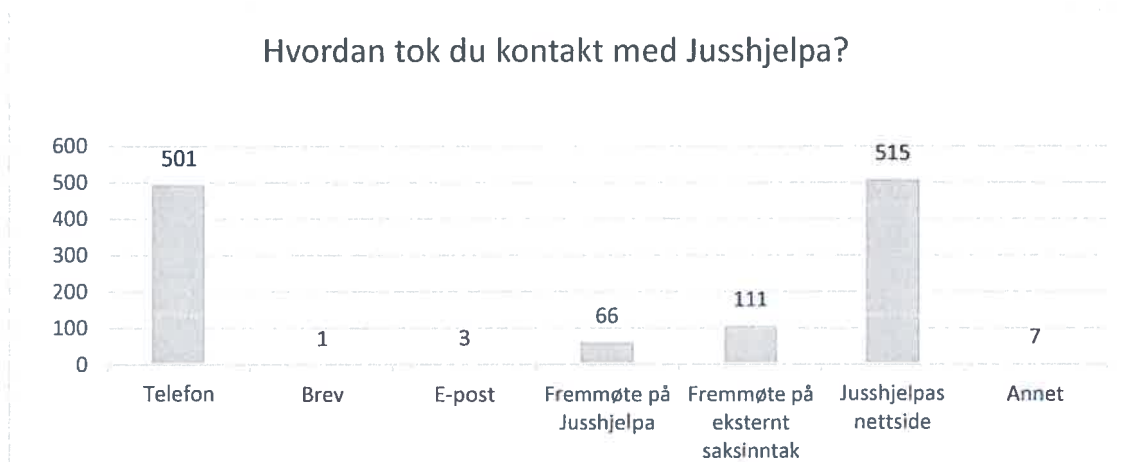
Vi stiller også spørsmål til våre klienter om de har vært i kontakt med oss ved tidligere anledninger. På det spørsmålet var det 193 som svarte ja og 832 som svarte nei i 2018.

#### 4.3.6 Hvordan klientene ble kjent med Jusshjelpa og hvordan de tok kontakt



Statistikken viser at merparten av klientene har hørt om oss gjennom bekjente.

Vi har videreført tiltak fra tidligere for å spisset profilering av tilbudet vårt til målgruppen. Eksempler er utsending av brosjyremateriell og kontaktinformasjon til sentrale institusjoner i Nord-Norge, som landsdelens familievernkontorer, krisesentre, asylmottak, fengsler/overgangsboliger og NAV-kontorer. Samtidig har vi satset på økende synlighet i sosiale medier, og tror på en økning her på sikt.



Av det totale antallet henvendelser i 2018, tok 41,6 % kontakt med oss per telefon. Det kan komme av at dette er den eldste og mest etablerte kontaktformen vi har, men også fordi vi tilbyr bistand til en vidstrakt landsdel. Vi har de siste par årene sett en utjevning mellom klienter som tar kontakt per telefon og de som tar kontakt via vårt nettbaserte saksinntak. I 2018 er første gang det nettbaserte saksinntaket overgår telefon i antall henvendelser. Det var 42,77 % av henvendelsene i 2018 som kom inn via nett. Nettbaserte henvendelser er måten vi foretrekker at klientene tar kontakt på.

Tallene viser at det er flere som oppsøker oss personlig på eksterne saksinntak enn ved oppmøte på vårt kontor i Tromsø. Det kommer nok av at vi driver utstrakt oppsøkende virksomhet, sammen med lokaliseringen av kontoret litt utenfor Tromsø sentrum. Prosentandelen ved brev/e-post er lav fordi brevpost i dag er en tungvint og kanskje unaturlig kanal og fordi vi av sikkerhetsmessige grunner ikke godtar innmelding av sak via e-post.

## 4.4 Rettsområder

### 4.4.1 Hovedoversikt

Tabellen gir oversikt over antall saker og prosentandel av det totale antallet saker per rettsområde i 2018. innenfor det enkelte rettsområdet fra 2017 til 2018 fremgår også.

Rettsområde	Antall 2018	2018 %	Antall 2017	Utvikling fra 2017
Husleie	185	15,37 %	217	-14,75 %
Arbeidsrett	152	12,62 %	191	-20,42 %
Arverett	152	12,62 %	178	-14,61 %
Ekteskapsrett	85	7,06 %	99	-14,14 %
Gjeldsrett	69	5,73 %	87	-20,69 %
Barnerett	68	5,65 %	85	-20,00 %
Fast Eiendom	75	6,23 %	83	-9,64 %
Annet	44	3,65 %	57	-22,81 %
Trygd- og pensjonsrett	64	5,32 %	66	-3,03 %
Ugift samliv	63	5,23 %	66	-4,55 %
Avtalerett, kjøp og salg, forbrukerrett	52	4,32 %	64	-18,75 %
Erstatningsrett	37	3,07 %	49	-24,49 %
Utlendingsrett	40	3,32 %	48	-16,67 %
Straffe- og politirett	45	3,74 %	34	32,35 %
Sosial- og helserett	30	2,49 %	33	-9,09 %
Fengselsrett	20	1,66 %	31	-35,48 %
Forvaltningsrett	16	1,33 %	17	-5,88 %
Skatt- og avgiftsrett	7	0,59 %	4	75,00 %
<b>Totalt</b>	<b>1204</b>	<b>100,00 %</b>	<b>1402</b>	<b>-14,12 %</b>

Husleie, arbeidsrett og arverett var de tre rettsområdene som vi fikk flest antall henvendelser på. De tre rettsområdene til sammen utgjør om lag 40,61 % av alle henvendelsene vi fikk i 2018. Disse tre har de senere år vært de største rettsområdene målt i antall henvendelser.

I denne oversikten fremgår alle rettsområdene som vi mottar henvendelser i. Her vises derfor også saker som vi alltid henviser videre eller av noen grunn ikke prioriterer å behandle videre. Vi tar eksempelvis aldri inn saker til behandling som omhandler straffe-, politi-, skatt- og avgiftsrett. Videre er fast eiendom et saksområde som har lav prioritet ved vårt kontor. Først og fremst fordi det sjeldent er et betydelig velferdsmessig behov i denne typen saker, men også fordi vi normalt er lite i befatning med rettsområdet og dermed har begrenset kompetanse på feltet.

I det følgende gir vi en kort oversikt og knytter noen få kommentarer til henvendelsene vi har fått inn på hvert enkelt rettsområde.

#### 4.4.2 Husleierett

Husleierett	Antall	%
Annen husleierett	23	12,43 %
Depositum/garanti	29	15,68 %
Leieøkning	9	4,86 %
Andre pengeytelser/gebyrer	4	2,16 %
Opphør av leieavtale	64	34,59 %
Plikter under leieforholdet	4	2,16 %
Fremleie og overføring av leierett	1	0,54 %
Leie til annet formål enn bolig	0	0,00 %
Utkastelse	10	5,41 %
Krav etter mangel	37	20,00 %
Betalingsmislighold av leie	1	0,54 %
Vedlikehold	2	1,08 %
Utleie	1	0,54 %
<b>Sum</b>	<b>185</b>	<b>100,00 %</b>

Husleierett er fortsatt vårt største rettsområde målt i antall, til tross for en nedgang fra 2017 som også kan henge sammen med nedgangen i det totale antallet henvendelser fra året før. Henvendelsene i husleierett utgjør 15,37 % av det totale antallet. Rettsområdet er høyt prioritert og vi etterstreber spesielt å være tilgjengelige for studenter. De er en nærliggende klientgruppe, da de ofte er leietakere med begrensede økonomiske ressurser. Oftest er leietaker klient hos oss.

#### 4.4.3 Arbeidsrett

Arbeidsrett	Antall	%
Annet arbeidsrett	19	12,50 %
Arbeidsmiljø	3	1,97 %
Permisjon	4	2,63 %
Ferietid	1	0,66 %
Feriepenger	12	7,89 %
Lønn	51	33,55 %
Sykepenger fra arbeidsgiver	5	3,29 %
Arbeidskontrakt	9	5,92 %
Endring av arbeidsforhold	7	4,61 %
Ansettelse	2	1,32 %
Midlertidig ansettelse	2	1,32 %
Permittering	2	1,32 %
Oppsigelse	25	16,45 %
Avskjed	9	5,92 %
Attest	1	0,66 %
<b>Sum</b>	<b>152</b>	<b>100,00 %</b>

Arbeidsrett er vårt nest største rettsområde, sidestilt med arverett, målt i antall henvendelser.

Underkategoriene lønn og oppsigelse utgjør nesten halvparten av henvendelsene innenfor rettsområdet. Jusshjelpa legger ned betydelig arbeid i å inndrive lønnskrav på vegne av klienter i disse sakene. Fellesnevneren er at sakene som oftest er ressurskrevende, hvor det må handles raskt for å overholde frister og ivareta klientenes rettigheter.

Innen arbeidsrett representerer vi arbeidstakere, som vi ser er den svake part i arbeidstvister. En vesentlig del av våre klienter innen arbeidsrett er av utenlandsk opprinnelse. De har ofte mindre kunnskap om sine rettigheter og plikter enn hva norske arbeidstakere har. Utfordringer knyttet til språk og kultur kan også medføre at de ikke er like rustet til å orientere seg om sin rettsstilstand eller ivareta sine interesser. Vi ser også at henvendelsene vi mottar i saker som omhandler arbeidsrett ofte ligger innenfor enkelte bransjer.

Når fagorganiserte arbeidstakere tar kontakt, henviser vi til arbeidstakerorganisasjonen. På den måten er Jusshjelpa et tilbud til dem som ikke er har en fagorganisasjon å henvende seg til.

#### 4.4.4 Arverett

Arverett	Antall	%
Annet arverett	30	19,74 %
Rett til arv og pliktdel	20	13,16 %
Testament	16	10,53 %
Gaver og andre overføringer	7	4,61 %
Omstøtelse	2	1,32 %
Skifte	17	11,18 %
Uskiftet bo	20	13,16 %
Avkall på/ forskudd på arv	7	4,61 %
Arveoppgjør	33	21,71 %
<b>Sum</b>	<b>152</b>	<b>100,00 %</b>

Arverett er sidestilt med arbeidsrett i antall henvendelser. Vi ser en liten nedgang her sammenlignet med i fjor, som er gjengs for flere av saksområdene våre.

Arverett er ett av de saksområdene hvor vi ofte ser at det er tilstrekkelig å yte bistand etter hjelp til selvhjelpsprinsippet. Mange av klientene har generelle spørsmål om arvereglene og fordeling av arv. En annen grunn til at vi fokuserer på selvhjelp innenfor rettsområdet, er at det ofte handler om tilføring av økonomiske og materielle ressurser som klientene ellers ikke har hatt. Sett på den måten er sakene ikke av like stor velferdsmessig betydning som eksempelvis saker innen trygde-/sosialrett. Vår rettshjelp på dette området omfatter derfor ofte kun muntlige svar på relativt enkle spørsmål og utdeling av standardisert materiell for mer informasjon. Vi henviser også en del klienter videre til advokat eller til tingretten, når de ikke faller innenfor vår målgruppe.

Det hender likevel at vi får henvendelser fra klienter som har et reelt velferdsmessige behov også innen arverett. Eksempelvis er det tilfeller med uskifte eller etterlatte samboere, der den som sitter igjen har svakt forankrede eller få rettigheter. I disse tilfellene kan klienten være i eller stå i fare for å havne i en økonomisk krise som følge av partnerens bortgang. I slike tilfeller bruker vi naturligvis mer ressurser på å bistå klienten enn i saker med større verdier og andre partsforhold.

Arveoppgjør setter ofte følelsene i sving hos de involverte. Jusshjelpa bidrar med avklaringer av juridiske spørsmål knyttet til selve arveoppjøret, enten forebyggende eller der det har oppstått en konflikt. Vår erfaring er at vår innsats i slike saker kan ha en konfliktdempende effekt. Det er også av

stor verdi for klienten å få tvister i nære familierelasjoner brakt til opphør, slik at de i ettertid kan forholde seg til hverandre.

#### 4.4.5 Ekteskapsrett

Ekteskapsrett	Antall	%
Annet ekteskapsrett	6	7,06 %
Gjeldsansvar under ekteskapet	10	11,76 %
Skilsmisse og separasjon	22	25,88 %
Opprettelse av ektepakt	6	7,06 %
Inngåelse og anerkjennelse av ekteskap	1	1,18 %
Ektefellebidrag	1	1,18 %
Skifteoppgjør	39	45,88 %
<b>Sum</b>	<b>85</b>	<b>100,00 %</b>

Ekteskapsrett er også blant de rettsområdene der vi får et betydelig antall henvendelser, år etter år.

Av underkategoriene bruker vi hovedsakelig tid på henvendelser om skifteoppgjør, separasjon og skilsmisse, som totalt utgjør over 70 % av sakene. Her gir vi langt på vei enkle muntlige svar og veiledning. Vi henviser også en del henvendelser videre til riktig offentlig instans, eksempelvis fylkesmannen ved mer inngående spørsmål om separasjon og skilsmisse.

Samlivsbrudd er ikke bare økonomisk opprivende, men det er også tunge saker for klientene personlig. Dersom det er barn involvert, er det spesielt viktig å løse sakene på et lavest mulig nivå. Der vi ser at klienten har et velferdsmessig behov og det ellers er hensiktsmessig, bruker vi derfor en del tid og ressurser på å dempe og forebygge konflikter. Målet er at partene skal komme best mulig ut av tvisten både økonomisk og av andre hensyn på det personlige plan.

#### 4.4.6 Gjeldsrett

Gjeldsrett	Antall	%
Annet gjeldsrett	3	4,35 %
Forhandling med kreditor	11	15,94 %
Inkasso	7	10,14 %
Gjeldsordning	10	14,49 %
Klage på utleggstrekk	1	1,45 %
Lånekassa (vedtak og	2	2,90 %
Konkurs	1	1,45 %
Bestridelse av krav	3	4,35 %
Utlægspant	3	4,35 %
Økonomisk rådgivning	1	1,45 %
Inndrivelse av pengekrav	21	30,43 %
Gjeld i fengsel	6	8,70 %
<b>Sum</b>	<b>69</b>	<b>100,00 %</b>

Innenfor gjeldsrett bistår vi spesielt klienter som enten er innsatte eller tidligere innsatte. Denne gruppen strever ofte med store økonomiske byrder, som gjør det vanskelig for dem å gå videre i livet.



Soning i fengsel og gjeldsproblemer har ofte en nær sammenheng. I mange tilfeller kompliseres saken på grunn av rus og klientens livsførsel for øvrig.

Inndrivelse av pengekrav er den største underkategorien innenfor gjeld. Her hjelper vi klienter med å inndrive utestående krav. Dette gjør vi i større grad etter prinsippet hjelp til selvhjelp, og etter en nærmere vurdering av det velferdsmessige behovet hos klienten. Der vi ser klienten er i stand til å inndrive kravet selv, sender vi en egenutviklet brosjyre om fremgangsmåten.

Omfattende gjeldsproblemer kan ha enorme velferdsmessige konsekvenser for den det gjelder, og er ansett som et stort samfunnsproblem. Det er av avgjørende betydning å raskest mulig få klienten ut av det uføret som gjeldsproblemene representerer. Rettsområdet har derfor alltid vært prioritert ved Jusshjelpe, og vi legger stor innsats i å imøtekomme klientene som har samlet mot til å ta tak i sine gjeldsproblemer. Dette gjelder særlig klienter som henvender seg under kategoriene forhandling med kreditor, inkasso og som nevnt gjeld under soning. De har ofte et stort behov for både juridisk og moralsk bistand, og sakene innebærer ofte utstrakt korrespondanse med en rekke kreditorer. Gjeldssakene strekker ofte ut i tid og er ressurskrevende underveis.

Vi har dessverre ikke kapasitet til å ta inn absolutt alle henvendelser fra gjeldsklienter til fullstendig behandling, og forsøker å sile ut de som kan klare seg selv med litt starthjelp fra oss. Selv om hjelp til selvhjelp i mange tilfeller er litt mindre praktisk innen dette rettsområdet, har vi utarbeidet og utviklet en brosjyre kalt «Gjeldspakken», for å gjøre flere klienter i stand til å håndtere sin egen gjeld. Denne brosjyren har stort potensiale, og oppdateres med jevne mellomrom.

#### 4.4.7 Barnerett

Barnerett	Antall	%
Foreldereansvar	9	13,24 %
Adopsjon	0	0,00 %
Barnefordeling	17	25,00 %
Farskap og medmorskap	2	2,94 %
Underholdsbidrag	10	14,71 %
Samværsrett og reisekostnader	15	22,06 %
Barnevern	6	8,82 %
Annet barnerett	9	13,24 %
Sum	68	100,00 %

Barnerett er et prioritert rettsområde hos Jusshjelpe, ettersom sakene er av stor velferdsmessig betydning for både klientene, og ikke minst for barna de gjelder. I likhet med saker under familieretten for øvrig, forsøker vi i størst mulig grad å opplyse sakene for å forbygge konflikter og dempe konfliktnivået. Vår bistand går ofte ut på å orientere om rettigheter, plikter og ikke minst hvilke hensyn som er viktige i saker der barn er involvert.

Denne typen saker er krevende å jobbe med, fordi de ofte har tilspisset seg allerede når klientene kommer til oss, og fordi utfallet er avhengig av at partene er villige til å gi og ta. Vi forsøker så langt som mulig å oppfordre til en god dialog mellom partene for å sikre barnets beste i samtid og framtid. Vi har også en intensjon om å kunne bistå foreldrene i inngåelse av samværsavtaler og andre overenskomster, men vi er ydmyke overfor at det er et stort ansvarsfelt å trå inn i.

#### 4.4.8 Trygd og pensjon

Trygd og pensjonsrett	Antall	%
Annet trygd og pensjonsrett	12	18,75 %
Alderstrygd	1	1,56 %
Sykepenger	4	6,25 %
Uførepensjon	8	12,50 %
Arbeidsavklaringspenger	13	20,31 %
Yrkesskade	1	1,56 %
Dagpenger	9	14,06 %
Foreldre-/svangerskapspenger	1	1,56 %
Hjelpemidler	3	4,69 %
Trygdeytelsens størrelse (beregning)	1	1,56 %
Trekk i trygd	1	1,56 %
Tilbakekreving	7	10,94 %
Utbetaling av trygdeytelser.	3	4,69 %
<b>Sum</b>	<b>64</b>	<b>100,00 %</b>

Rettsområdet er prioritert ved Jusshjelpa, og stort sett alle som henvender seg til oss med slike saker får en eller annen form for bistand. Dette er naturlig ettersom trygd og pensjon i de aller fleste tilfellene er klientens eneste inntektskilde.

Primært bistår vi likevel klienter med å klage på vedtak. For hjelp på søknadsstadiet eller for generell orientering om regelverket, henviser vi ofte til forvaltningen dersom klienten ikke har forsøkt å gå dit først. Vi opplever likevel at veiledningsplikten i mange tilfeller ikke strekker til på en sånn måte at klienten kommer videre med saken sin. Dette saksfeltet kan være svært tids- og arbeidskrevende.

#### 4.4.9 Samboerforhold (ugift samliv)

Samboerforhold	Antall	%
Oppløsning av samboerforhold	48	76,19 %
Etablering av samboerforhold	6	9,52 %
Annet om samboerforhold	9	14,29 %
<b>Sum</b>	<b>63</b>	<b>100,00 %</b>

I likhet med ekteskapsretten gjelder de fleste henvendelser innen samlivsbrudd det økonomiske oppgjøret når partene går hvert til sitt. Samboere har ofte i praksis en mye mer uklar rettsstilling seg imellom enn ektefeller, og har ofte behov for veiledning rundt sine rettigheter og plikter. Vi etterstreber langt på vei å bidra til at partene oppnår enighet, da det også er til det beste for klienten. Også på dette feltet trår vi ekstra varsomt der det er barn involvert i samlivsbruddet.

Jusshjelpa er opptatt av også å gjøre en forebyggende innsats på dette området. I 2018 utarbeidet vi en ny mal for samboerkontrakt, samt at vi hadde en artikkel på trykk i flere medier om hvorfor partene bør inngå samboeravtale.

#### 4.4.10 Utlendingsrett

Utlendingsrett	Antall	%
Annen utlendingsrett	4	10,00 %
Permanent oppholdstillatelse	2	5,00 %
Familieinnvandring	11	27,50 %
Studenttillatelse	4	10,00 %
Beskyttelse	4	10,00 %
Utvising	5	12,50 %
Statsborgerskap	4	10,00 %
Visum	2	5,00 %
Arbeidstillatelse	4	10,00 %
<b>Sum</b>	<b>40</b>	<b>100,00 %</b>

Utlendingsrett er et forholdsvis lite fagområde målt i antall saker, men det er prioritert hos oss. Sakene er nesten alltid av stor velferdsmessig betydning for klientene. De har som regel lite eller ingen ressurser og er spesielt vanskelig stilt fordi de kommer fra helt andre samfunn og kulturer. I mange tilfeller kan de i tillegg knapt hverken lese eller skrive sitt eget morsmål.

Sakene vi tar inn til behandling er ofte ressurskrevende. Vi går ofte inn i sakene med praktisk og juridisk bistand til å klage på vedtak om familieinnvandring eller oppholdstillatelse. Den offentlige behandlingen av slike saker kan i mange tilfeller ta lang tid og virke utmattende på klientene. Det fører til at de blir pasifisert og tilsidesatt i sin egen sak og i samfunnet for øvrig. De er ofte under et enormt press, og har begrensede eller ingen muligheter til å fungere i et normalt liv i påvente av viktige avgjørelser i saken. Vi legger derfor en stor innsats for å ivareta klientene underveis.

Vi jobber målrettet for å nå ut til innvandrere og flyktninger spesielt, med både rettsinformasjon og opplysning om vårt tilbud. Informasjonsarbeidet er utfordrende grunnet språk og kultur. Vi arbeider kontinuerlig med å styrke vår egen kompetanse innen rettsområdet, slik at vi kan bistå klienter enda mer treffende og effektivt i fremtiden.

#### 4.4.11 Sosial- og helserett

Sosial- og helserett	Antall	%
Annen sosial- og helserett	7	23,33 %
Stønader, pengeytelser	11	36,67 %
Tilbakebetalingskrav	2	6,67 %
Rett til bolig	1	3,33 %
Helsetjenester	8	26,67 %
Psykatri	1	3,33 %
<b>Sum</b>	<b>30</b>	<b>100,00 %</b>

Sosial- og helserett er ett prioritert rettsområde, til tross for at vi har relativt få henvendelser på området. Vi ser at vår innsats kan utgjøre en stor forskjell for enkeltmennesker. Ofte har vi her med klienter å gjøre som er i dyp personlig krise. Sakene er ofte tidkrevende og kommunikasjonen med klientene kan også være en utfordring på ulike måter. Dette er klienter som ikke alltid er i stand til hverken å opplyse saken sin tilstrekkelig til å få et riktig vedtak, eller som har ressurser til å agere dersom de får et vedtak mot seg.

Merparten av sakene vi behandler omhandler klage på vedtak om stønader. Når vi bistår klientene får de i mange tilfeller gjennomslag for sin side. Uten vår bistand ser vi at alternativet raskt kunne være at de havnet «på skråplanet». Vi vil dermed påstå at vår innsats i disse sakene også kan ha betydning i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Derfor opplever vi at vi på dette rettsområdet kan oppfylle en viktig del av vårt mandat, og gi noe tilbake til samfunnet for den støtten vi får.

#### 4.4.12 Fengselsrett

Fengselsrett	Antall	%
Brev, besøk, telefon	1	5,00 %
§ 12-soning eller § 16-soning	2	10,00 %
Utsatt soning/soningsavbrudd	1	5,00 %
Løslatelse	1	5,00 %
Soningstidsberegning	2	10,00 %
Permisjon og fremstilling	2	10,00 %
Overføring mellom anstalter	2	10,00 %
Benådning	1	5,00 %
Annet fengselsrett	8	40,00 %
<b>Sum</b>	<b>20</b>	<b>100,00 %</b>

Gjennom hele året prioriterer vi å ha oppsøkende virksomhet og saksinntak i landsdelens fengsler (Vadsø, Tromsø, Bodø, Fauske og Mosjøen). Vi forsøker å besøke hvert av disse fengslene minimum én, helst to ganger per semester. I Tromsø fengsel har vi regelmessige saksinntak annenhver uke, med unntak av på sommeren og rundt jul/nyttår. Hensikten med å prioritere fengselsbesøk er å gi potensielle klienter mulighet til å oppsøke oss, da de innsatte ellers har begrenset adgang til det sammenlignet med andre.

#### 4.4.13 Forvaltningsrett

Forvaltningsrett	Antall	%
Annet forvaltningsrett	7	43,75 %
Offentlige tjenester	2	12,50 %
Klage på saksbehandling	2	12,50 %
Undervisning	4	25,00 %
Plan- og bygningsrett	1	6,25 %
<b>Sum</b>	<b>16</b>	<b>100,00 %</b>

Tradisjonelt sett er forvaltningsrett et lite fagområde hos oss. I noen tilfeller kan vi likevel, på grunnlag av generell kompetanse om systemet og forvaltningen, bistå klientene direkte i saken.

I de sakene som er så spesialiserte at de faller utenfor vårt kompetansefelt, kan vi likevel som oftest yte bistand til klientene i form av henvisning til riktig instans.

#### 4.4.14 Annet

Annet	Antall	%
Annet diverse	41	93,18 %
Diskriminering	2	4,55 %
Vold og mishandling	1	2,27 %
<b>Sum</b>	<b>44</b>	<b>100,00 %</b>

Såkalte «annet-saker» er saker av juridisk karakter som ikke naturlig hører inn under noen av de øvrige kategoriene. Det varierer hvorvidt vi går inn i en nærmere behandling av saker i denne kategorien. Ofte er vår bistand også her videre henvisning til riktig instans.

#### 4.4.15 Ikke-prioriterte rettsområder ved Jusshjelpa i Nord-Norge

Avtalerett, kjøp og salg, forbrukerrett	Antall	%
Annet avtalerett	4	7,69 %
Mangelfull ytelse	8	15,38 %
Avtaleinngåelse	5	9,62 %
Angrerett	2	3,85 %
Kjøp og salg	29	55,77 %
Avtaletolking	4	7,69 %
<b>Sum</b>	<b>52</b>	<b>100,00 %</b>

Denne typen saker blir oftest henvist videre, eksempelvis til Forbrukerrådet, klagenemder eller advokat. Begrunnelsen for det er at i prioriterte saker som er av større velferdsmessig betydning for klientene, hvor klienten ikke får bistand andre steder.

Fast eiendom	Antall	%
Annet fast eiendom	25	33,33 %
Mangler	8	10,67 %
Tredjemannskonflikt	2	2,67 %
Eierskifteforsikring	3	4,00 %
Sameie	14	18,67 %
Servitutter og veirett	5	6,67 %
Nabotvist	4	5,33 %
Eierseksjoner	3	4,00 %
Borettslag	4	5,33 %
Tomtefeste	4	5,33 %
Kommunale reguleringer	3	4,00 %
<b>Sum</b>	<b>75</b>	<b>100,00 %</b>

Det er som oftest ikke et fremtredende velferdsbehov i saker om fast eiendom. Dermed er det heller ikke et prioritert fagområde ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Sakene henvises ofte videre til advokat, eller til offentlige organer der det er hensiktsmessig.

Sameie er en stor underkategori. Vi vil nevne at vi i noen tilfeller kan bistå klientene i slike saker. Det er fordi vi har kompetanse på dette feltet fordi det ligger nært noe at det vi ellers jobber med, som skilsmisseoppgjør, oppløsning av samboerforhold, arveoppgjør. Før vi gir bistand, gjør vi uansett en vurdering av klientens velferdsmessige behov.

<b>Straffe- og politirett</b>	<b>Antall</b>	<b>%</b>
Annet straffe- og politirett	12	26,67 %
Veitrafikk, førekort og promillekjøring	13	28,89 %
Beslag og inndragning	5	11,11 %
Politisaker, uoppgjorte forhold, forelegg	1	2,22 %
Gjenopptakelse av straffesak	1	2,22 %
Voldsanmeldelse	4	8,89 %
Straffeprosess	6	13,33 %
Varetekt og arrest	3	6,67 %
<b>Sum</b>	<b>45</b>	<b>100,00 %</b>

Rettsområdet er ikke prioritert fordi det ligger utenfor vårt kompetansefelt. Slike henvendelser blir derfor alltid henvist videre til advokat, politiet eller andre relevante instanser.

<b>Erstatningsrett</b>	<b>Antall</b>	<b>%</b>
Annet erstatningsrett	15	40,54 %
Erstatningens størrelse	1	2,70 %
Personskade	3	8,11 %
Pasientskadeerstatning	4	10,81 %
Yrkesskadeerstatning	2	5,41 %
Voldsoffererstatning	4	10,81 %
Forsikringsoppgjør	8	21,62 %
<b>Sum</b>	<b>37</b>	<b>100,00 %</b>

I noen tilfeller kan vi bistå klienter med saker om pasientskadeerstatning, voldsoffererstatning og rettsferdsvederlag, da vi har noe kompetanse innenfor disse feltene. Disse områdene er også av større velferdsmessig betydning for klientene enn erstatningsrett ellers ofte er.

For øvrig henviser vi mange av sakene til Kontoret for voldsoffererstatning, forsikringsselskaper, Finansklagenemda og andre.

<b>Skatte- og avgiftsrett</b>	<b>Antall</b>	<b>%</b>
Annet skatter og avgifter	7	100,00 %
<b>Sum</b>	<b>7</b>	<b>100,00 %</b>

Skatterett er ikke et prioritert saksområde hos oss, da dette i all hovedsak ligger utenfor vår kompetanse. Det foreligger normalt heller ikke et velferdsmessig behov i saken. De aller fleste sakene henvises direkte til skatteetaten, eventuelt til advokat der det er naturlig eller nødvendig.

## 4.5 Oppsøkende virksomhet

### 4.5.1 Innledning

Jusshjelpa i Nord-Norge har en intensjon om å ivareta et udekket rettshjelpsbehov i hele landsdelen. Derfor legger vi mye i å oppsøke steder i de tre nordligste fylkene, Svalbard inkludert.

Nesten 15 % av alle henvendelser vi fikk inn i 2018 kom ved personlig oppmøte, enten på saksinntaksturene eller i våre lokaler i Tromsø. Selv om vi i prinsippet er tilgjengelig per telefon og på nett for de som måtte ønske å kontakte oss, mener vi at den oppsøkende virksomheten er viktig for å kunne gi et lavterskeltilbud i hele landsdelen. En del klienter har ikke ønske eller mulighet til å melde inn sak via telefon eller over internett. Da er muligheten for personlig oppmøte avgjørende for at klientene i det hele tatt oppsøker hjelp.

Samtidig som vi oppnår å nå frem til klientene i deres nærmiljø, gjør vår oppsøkende virksomhet oss synlig i resten av landsdelen. På den måten får vi vist frem tilbudet, slik at vi kan nå frem til enda flere. Vi ser en direkte og umiddelbar økning i antall saker som kommer fra de stedene vi besøker, i tiden rundt annonsering av gjennomføring av turene. Uavhengig av sakene vi får inn på turene, oppnår vi derfor promotering på de stedene vi besøker, slik at klientene tar kontakt også i ettertid.

Ute på reise tar vi ofte imot potensielle klienter på kommunesentrene, i bibliotek eller på andre naturlige arenaer på stedet vi oppsøker. Ettersom studenter er en viktig målgruppe, prioriterer vi å avholde saksinntak ved lærestedene i landsdelen. Fengslene er også prioriterte steder å oppsøke.

I 2018 besøkte vi 20 unike steder, på hadde 36 reiser og gjennomførte totalt 69 saksinntak som følger

#### 4.5.2 Oversikt over eksterne saksinntaksturer i Nord-Norge

Kommune	Antall besøk	Antall saksinntak
Alta	2	2
Bodø	2	4
Bardu	1	1
Fauske	2	4
Hammerfest	2	2
Harstad	2	2
Honningsvåg	2	2
Karasjok	2	2
Lenvik	2	2
Narvik	2	2
Porsanger	2	2
Rana	2	2
Skånland	2	2
Sør-Varanger	2	2
Sortland	2	2
Tromsø	-	12
Vadsø	2	4
Vefsn	2	4
Vågan	2	2
Longyearbyen	1	1
<b>Totalt 20 steder</b>	<b>Totalt 36 besøk</b>	<b>Totalt 56</b>

I tillegg til saksinntak forsøker vi å være synlige i det offentlige rom, ofte i form av å stå på stand. Målet med blant annet å stå på stand, er å være synliggjøre tilbudet mer generelt og nå ut til folk på en mer uformell måte.

Høsten 2018 deltok vi på Forskningsdagene ved UiT Norges arktiske universitet, med en stand i samarbeid med Det juridiske fakultet. Vi hadde også flere ganger stand på biblioteket og kjøpesentre i Tromsø.

På enkelte av saksinntaksturene utenfor Tromsø hadde vi også stand på bibliotek, kjøpesentre og andre naturlige steder når tiden tillot det.

## 5. Prosjektarbeid, forskning og utdanning

### 5.1 Innledning

Prosjektarbeid som beskrives her i del 5 favner vidt. Det omhandler både konkrete prosjekter, rettsinformasjon av ulik art, rettspolitisk virksomhet med mer. Denne delen av årsrapporten omfatter kort forklart all virksomhet ved tiltaket som ikke er ren saksbehandling. Årsrapporten vil ikke være uttømmende på aktiviteter og prosjekter som har skjedd gjennom året, men den fremstiller en god del eksempler på aktiviteter og produksjon i året som gikk.

### 5.2 Organiseringen av prosjektbasert arbeid

Tidligere har gruppelederne, som er medarbeidere i sitt siste semester ved tiltaket, hatt obligatoriske gruppelederprosjekt ved siden av de andre arbeidsoppgavene som ligger til gruppelederne.

Fra og med 2018 utgikk gruppelederprosjektet til fordel for en annen organisering av det prosjektbaserte arbeidet. Den nye ordningen baserer seg på et mandat for den til enhver tid sittende prosjektgruppa, som generalforsamlingen vedtok våren 2018.

Prosjektgruppa skal legge til rette for og stimulere til hensiktsmessig prosjektbasert arbeid, samt påse at prosjektarbeidet ved tiltaket gjennomføres på en tilfredsstillende måte og innenfor nærmere gitte rammer. Gruppa har en veiledende og tilretteleggende rolle, men kan også pålegge faggruppene å gjennomføre prosjektarbeid. I samråd med daglig leder skal prosjektgruppa forsøke å oppnå at det gjennomføres en prosjektuke per semester. Tema og innhold for prosjektuka beror på hva som er aktuelt. Omfang og faglig innhold i prosjektarbeidet avgjøres internt i den enkelte faggruppen.

Prosjektgruppa er organisert slik at alle faggruppene er representert, og sammensettes slik at kontinuiteten i gruppas arbeid ivaretas over tid. En leder velges, møteplan settes i starten av semesteret og det føres referat fra hvert møte. Prosjektgruppa rapporterer til styret om sitt arbeid.

### 5.3 Rettsinformasjon

#### 5.3.1 Innledning

Rettsinformasjon er et viktig og kontinuerlig arbeid ved Jusshjelpa i Nord-Norge, og gjøres i ulike former. Vi prioriterer arbeidet av to grunner. For det første har det et forebyggende formål. Ved å få kunnskap kan folk komme problemene i forkjøpet og kanskje unngå dem. For det andre er det en forutsetning for å kunne ivareta sine interesser, at man kjenner sine rettigheter. Vi ser at mange av våre klienter har svært begrenset eller ingen kunnskap om sin rettsstilling. Det henger ofte sammen med deres situasjon og et begrenset tilbud fra det offentlige.

Jusshjelpa i Nord-Norge utarbeider jevnlig brosjyrer, skriver artikler med mer. Dette er virkemidler i vår målsetning om å yte hjelp til selvhjelp der det er hensiktsmessig. Vi prioriterer de rettsområdene der vi får mange likeartede henvendelser. Det er en ressursbesparende måte å yte rettshjelp på. I de tilfellene vi henviser klienter til generell rettsinformasjon, ønsker vi dem likevel alltid velkommen tilbake dersom noe skulle være uklart eller de skulle ende opp med flere spørsmål.

I det følgende omtales noe av det rettsinformative arbeidet vi har gjort i 2018, til illustrasjon.

#### 5.3.2 Foredrag for innvandrere i introduksjonsprogram

I 2018 fortsatte vi vårt samarbeid med Tromsø kommune, Flyktningtjenesten. Samarbeidet ble først innledet våren 2016. Integreringsarbeidet foregår på et bredt felt, innen språk, kultur, arbeid,



skolegang, boforhold, praktiske gjøremål med videre. Jusshjelpas bidrag har tradisjonelt vært et ganske generelt foredrag innen norsk rett. Foredragene har varighet på rundt to timer. Det har anslagsvis vært 20-50 fremmøtte på hvert foredrag gjennom de årene vi har bidratt. I 2018 holdt vi et foredrag innen arbeidsrett og flere foredrag med temaet norsk rett.

Gjennom dette samarbeidet når vi ut med rettsinformasjon til en større gruppe gjennom en hensiktsmessig og mer eller mindre fast kanal. Foredragene gjennomføres med morsmålsstøtte på flere språk. Derfor får vi formidlet rettsinformasjon som vi ellers ikke hadde nådd frem med. Samarbeidet gir oss også indirekte en unik mulighet til å bygge nettverk og omdømme. Jusshjelpa i Nord-Norge opplever samarbeidet som godt og ser at vi har gjensidig nytte av hverandres ressurser.

### 5.3.3 Foredrag om arv

Vi har tidligere holdt foredrag om arv for Fagforbundets pensjonisttilitsvalgte i Troms. Høsten 2018 takket vi igjen ja til å påta oss et slikt oppdrag. I etterkant av foredraget ble det åpnet for å stille helt generelle spørsmål, samt at tilhørerne hadde anledning til å ta nærmere kontakt med mer konkrete henvendelser. Det var cirka 25 tilhørere tilstede på foredraget.

### 5.3.4 Samboeravtale

Gruppa som arbeider med problemstillinger i samboerforhold har lenge sett behovet for en grundig men brukervennlig mal for samboeravtale. Dette tok de tak i året som gikk, og laget en mal som er klar til utfylling for de som har behov for det. Malen utleveres inntil videre på forespørsel.

### 5.3.5 Artikler

Gjennom 2018 har vi publisert artikler innen forskjellige temaer og gjennom ulike kanaler. Her er noen eksempler på artikler vi har hatt på trykk:

- «Derfor bør du inngå samboeravtale». Viktige budskap må ut i mange kanaler:  
iFinnmark: <https://www.ifinnmark.no/debatt/samliv/okonomi/derfor-bor-du-innga-samboeravtale/o/5-81-891360>  
iTromsø: <https://www.itromso.no/meninger/blog/2018/11/29/Derfor-b%C3%B8r-du-inng%C3%A5-samboeravtale-17968878.ece>  
Tidsskriftet for studentene ved Det juridiske fakultet ved UiT (Jus't):  
[http://juristforeningen.eu/wp-content/uploads/2019/01/JUST032018-nett.pdf?fbclid=IwAR2oAXIWa0hheHXnuG7QRaAiqVlQyQ1e766bs5UIB\\_Q5WABWFGTxVuCN2rs](http://juristforeningen.eu/wp-content/uploads/2019/01/JUST032018-nett.pdf?fbclid=IwAR2oAXIWa0hheHXnuG7QRaAiqVlQyQ1e766bs5UIB_Q5WABWFGTxVuCN2rs)
- Vi ser manglene i landsdelen. «Nord-Norge trenger et Husleietvistutvalg». Publisert i iTromsø: <https://www.itromso.no/meninger/2018/09/18/Nord-Norge-trenger-et-husleietvistutvalg-17536862.ece>
- Opplysende artikkel om Jusshjelpas formål og virke «Mávssolaš veahkehit». Publisert i Ávvir.

### 5.3.6 Brosjyrer og informasjonsmateriell

I løpet av 2018 har vi arbeidet med utarbeiding av nye og oppdatering samt oversettelse av eksisterende brosjyrer. Vi har blant annet:

- oversatt vår egen pengekravsbrosjyre til engelsk. Det gir den et mye bredere bruksområde, da vi fra nå av vil kunne tilby engelskspråklige klienter den samme hjelp-til-selvhelpen som vi i stort omfang har kunnet gjøre for norskspråklige klienter innen pengekrav.
- oppdatert eksisterende brosjyre om arv fra 2017.
- laget en ny brosjyre om formkrav til testament, våren 2018.
- laget en ny brosjyre om ekteskap, høsten 2018.

- laget en ny brosjyre om samboerforhold, høsten 2018.
- laget «Guiden til lovlig depositum i husleieforhold», høsten 2018.
- utarbeidet en barnerettsbrosjyre som ved årsskiftet lå til godkjenning hos faglig ansvarlig

I tillegg til brosjyreproduksjon har vi gjennomgått og tatt vare på alt fagstoff som tidligere lå på den felles informasjonssiden til de fem studentrettshjelpstiltakene, [www.gratisrettshjelp.no](http://www.gratisrettshjelp.no). Alt er ajourført og klar til eventuell distribusjon på Jusshjelpa i Nord-Norge sin nye nettside når den blir klar for lansering. Da vil vi igjen kunne tilby folk en mengde rettsinformasjon til selvhjelp.

### 5.3.7 Øvrig informasjon og tilgjengelighet

Som et tiltak for tilgjengeliggjøring har vi gjennom året fått oversatt vår generelle plakat til somalisk. Vi har sendt plakater til alle asylmottak i Nord-Norge i to omganger.

I løpet av høsten har vi også blitt kontaktet av noen som driver prosjektet «Døv rettshjelp». Prosjektet skal sikre at hørselshemmede får gratis rettshjelp og/eller bedre kan benytte seg av det tilbudet som allerede eksisterer. Herunder ønsket prosjektet å kartlegge muligheten for å henvise dem til studentrettshjelpstiltak som yter gratis bistand. Vi har stilt oss positive til å ta imot potensielle klienter som blir henvist til oss, men eventuelle saker vil bli tatt inn på et uavhengig grunnlag og etter de vanlige inntakskriteriene vi ellers forholder oss til.

## 5.4 Rettspolitisk arbeid

### 5.4.1 Innledning

Rettspolitisk arbeid foregår i ulikt omfang på Jusshjelpa i Nord-Norge. I det følgende vises eksempler på slikt arbeid som er gjort i 2018.

### 5.4.2 Markering av kvinndagen

Jusshjelpa deltok i markering av kvinndagen 8. mars for første gang i 2017. Også i 2018 gikk vi i parade, under parolen «Ja til likestilling i fengsel». Dette er et tema vi ikke kan få trukket frem mange nok ganger, og som vi mener må belyses i mye større grad enn det som er tilfelle i dagens samfunn.

### 5.4.3 Tromsø Arctic Pride

Den 10. november 2018 deltok vi i Tromsø Arctic Pride, en parade i Tromsø sentrum som er ment for å feire at alle er like mye verdt og at alle har rett til å være så like eller forskjellige som de ønsker. Vi ville belyse at diskriminering dessverre fortsatt eksisterer på dette feltet. Vårt budskap var at Jusshjelpa i Nord-Norge vil bistå alle, og at alle er like mye verdt uansett hvilket kjønn de liker. Samtidig handler det om å feire alt vi har oppnådd og uttrykke støtte til utsatte i andre land hvor aksepten ikke er i nærheten av det den har blitt i Norge. I mange land får man heller ikke gå i parade uten å risikere liv og helse. Derfor må vi benytte slike muligheter til å stå opp for de som ikke har sjansen. Samtidig som vi fikk fremmet vårt syn på temaet, fikk vi synliggjort tiltaket vårt. Det var også en sosial og samlende aktivitet, som ble en suksess utad og ga mersmak innad.

### 5.4.4 Høringsuttalelser

Jusshjelpa i Nord-Norge skriver fra tid til annen høringsuttalelser der vi opplever at vi kan gi relevante innspill. Dette har vi også gjort i 2018. Eksempler følger:

Barne- og likestillingsdepartementet sendte på høring forslag til endringer i ekteskapsloven. I dag åpner ekteskapsloven for at personer mellom 16 og 18 år kan gifte seg i Norge. Det er foreslått å

opphøve denne adgangen og å innføre en absolutt 18-årsgrense for å gifte seg i Norge. Jusshjelpa i Nord-Norge skrev høringssvar:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endringer-i--ekteskapsloven/id2581312/?uid=f5e1aae92-f048-4621-8893-da66cb6c102e>

Videre sendte Finansdepartementet på høring Finanstilsynets høringsnotat med utkast til forskrift om forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån. Jusshjelpa i Nord-Norge skrev høringssvar:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---utkast-til-forskrift-om-forsvarlig-utlanspraksis-for-forbrukslan/id2612395/?uid=f3d2d821-fbc5-4d0b-9782-56597f7bb900>

## 5.5 Annet prosjektarbeid

### 5.5.1 Prosjektuker våren og høsten 2018

Jusshjelpa i Nord-Norge ser at det er vanskelig å prioritere prosjektbasert arbeid i det daglige. Derfor ryddet vi også i 2018 tid til å arbeide mer eller mindre uforstyrret med prosjektarbeid, i prosjektuker. Én på våren, i uke 9 og én på høsten i uke 45. I disse periodene stengte vi for mottak av nye saker, og sørget for at sakene vi hadde inne kunne ligge i ro en uke. Det var opp til faggruppene å organisere sine prosjekter, og det var fullt mulig å starte på større prosjekter som skulle strekke seg også ut over prosjektukene. Prosjektgruppa organiserte prosjektuka og fulgte opp resultatet, som igjen rapporteres til styret.

### 5.5.2 Debatt om forbrukerkreditt

I forbindelse med Jusshjelpa i Nord-Norges 30-årsjubileum, arrangerte vi en debatt på Prelaten i Tromsø sentrum. Temaet var om forbrukerkreditt og bankenes frarådningsplikt. Debatten ble kunngjort, var gratis og åpen for alle. Gjestene på jubileet ble spesielt invitert som tilhørere.

Vi hadde en profesjonell debattleder, og debattantene Jorge Jensen (fagdirektør for finans i Forbrukerrådet), Gunnar Eriksen (professor ved Det juridiske fakultet, UiT), advokat Rudi Christensen (fra advokatforeningens lovutvalg for bank, finansiering og valuta) og Stein Vidar Loftås (kommunikasjonssjef for SpareBank 1 Nord-Norge).

## 5.6 Utdanning

### 5.6.1 Relevant arbeidserfaring

Jusshjelpa i Nord-Norge utgjør et verdifullt supplement til studiet master i rettsvitenskap. Studentmedarbeiderne får høyst relevant arbeidserfaring parallelt med studieløpet. Ved å bruke kunnskapen de har tilegnet seg, får de erfare at de kan hjelpe mennesker og gjøre en forskjell. Vi ser at det våkner et engasjement når de får øynene opp for den praktiske nytteverdien av utdanningen. Dette kan medvirke til et enda større ønske om å fullføre studiene på en god måte, noe som kommer både studentene, Jusshjelpa i Nord-Norge, UiT Norges arktiske universitet og klientene til gode.

Hvert år har Jusshjelpa i Nord-Norge ansvaret for flere praksisstudenter fra Det juridiske fakultet. Tiltaket får da beholde sin arbeidskraft i den perioden av studiet hvor praksis er obligatorisk. Samtidig avlaster vi fakultetet. De som jobber hos oss er sikret en givende praksisplass, og får anledning til å skaffe seg enda dypere erfaring med det å drive rettshjelp.

### 5.6.2 Spesialfaget Rettshjelp I

Medarbeidere har anledning til å ta spesialfaget *Rettshjelp I* på 15 studiepoeng. Emnet er forbeholdt ansatte ved tiltaket, da erfaringen de får gjennom ansettelsestiden er en stor del av kompetansegrunnlaget i faget. Emnet betinger deltakelse på obligatorisk undervisning i regi av fakultetet. Undervisningen omfatter i hovedsak temaene rettspolitikk, etikk, praktisk prosess og alternativ konfliktløsning. Undervisningen går mer i dybden enn grunnopplæringen ved Jusshjelpa. Studentene avlegger hjemmeeksamen med etterfølgende muntlig prøve.

Ordningen gjør det enklere for studentene å arbeide for Jusshjelpa i Nord-Norge uten at arbeidet går på bekostning av studieprogresjonen. Studentene kan også arbeide ved tiltaket uten å ta spesialfaget. I 2018 var det én student som tok spesialfaget.

## 5.7 Forskning

Jusshjelpa i Nord-Norge har i 2018 ikke prioritert eller gjennomført noen større forskningsprosjekter.

På bakgrunn av våre rutiner kan vi imidlertid vise til et stort tallgrunnlag med statistiske opplysninger som vi samler gjennom sakene vi behandler. Datamaterialet viser hvilket behov det er for rettshjelp og hvem som har behovet. Det benytter vi til ulike formål gjennom året, blant annet som omtalt i avsnittene om rettsinformasjon og rettspolitikk.

Vi vurderer å avholde en ny rettshjelpundersøkelse i nærmeste fremtid. Jusshjelpa gjorde en slik undersøkelse tidlig på 2000-tallet. Formålet med undersøkelsen var å kartlegge hvorvidt behovet for rettshjelp er dekket i Nord-Norge, og om en kan se endringer over tid.

## 6. Drift og økonomi

### 6.1 Driftsrute

Jusshjelpa i Nord-Norge hadde i 2018 en driftsrute på totalt 47 uker, fordelt på 21 uker i vårsemesteret, 8 uker sommerdrift og 18 uker i høstsemesteret. Det er det samme som i 2017.

Sommerdriften ivaretas årlig av fem av våre medarbeidere. De engasjeres i 100 % stilling for driftsperioden til sommergruppa. Vi prioriterer å ha alle faggruppene representert, for best mulig å kunne yte bistand innen hele vårt kompetansefelt også i en periode med redusert drift.

Vi holdt helt stengt en uke i påsken, to uker på sommeren og rundt jul/nyttår. Stengingen er delvis av hensyn til ferieavvikling for medarbeiderne, men driftsruten også begrenses på grunn av at helårsdrift ikke kan finansieres per i dag. Helårsdrift ville være gunstig, fordi lengre perioder med driftsstans skaper praktiske problemer med hensyn til progresjon i sakene som går over lengre tid. Enkelte av medarbeiderne følger opp klientene sine også i friperioder der det er nødvendig, men vi kan ikke pålegge noen å arbeide ulønnet på fritiden sin. Uansett er vi svært nøye med å påse at ingen klienter skal lide noe rettslig eller økonomisk tap som følge av perioder med driftsstans.

### 6.2 Økonomi

#### 6.2.1 Innledende om økonomi

Jusshjelpa i Nord-Norge har i prinsippet ingen faste inntekter, da rettshjelpen vi gir er gratis for brukerne. Vi er avhengige av å få innvilget midler etter søknader som vi på eget initiativ sender ut. Gjennom hele året arbeider administrasjonen ved Jusshjelpa i Nord-Norge med søknader om driftsmidler, noe som er helt nødvendig for å sikre en kontinuerlig og god drift.

Siden oppstarten i 1988 har finansieringen av tiltaket tidvis vært svært utfordrende. Gjennom tiden har det vært store variasjoner i hvor mye støtte vi har mottatt fra ulike bidragsytere og samarbeidspartnere fra år til år. Vi har alltid vært opptatt av å omsette støtten i mest mulig rettshjelp per krone vi har fått, men de økonomiske forholdene har innimellom gjort planlegging utfordrende. Virksomheten har derfor tradisjonelt vært drevet marginalt og vi har opplevd en sårbarhet ved kutt i bevilgninger eller signaler om dette.

I det følgende vil det bli redegjort nærmere for regnskapet fra 2018.

## 6.2.2 Regnskap 2018

Jusshjelpa i Nord-Norge	Regnskap 2018	Revidert budsjett 2018	
<b>INNETEKTER</b>			
Bevilgning fra Justis- og beredskapsdepartementet	-3 000 000	-3 000 000	1
Støtte fra Det juridiske fakultet, UiT	-100 000	-100 000	2
Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner	-318 607	-319 000	3
Tilskudd fra samskipnader	-211 000	-210 000	4
Klientkonto	-8 314		5
Andre tilfeldige inntekter	-61 158	-55 987	6
Tilskudd fra Bergesenstiftelsen	-200 000	-100 000	7
<b>Inntekter totalt</b>	<b>-3 899 078</b>	<b>-3 784 987</b>	
<b>UTGIFTER</b>			
Lønn: fast ansatte, engasjerte, vikarer, feriepenger, pensjonsinnskudd, forsikring, arbeidsgiveravgift m.m.	2 999 591	3 071 719	8
Styrehonorar	39 285	48 600	
Inventar	100 723	100 000	
IT- og AV utstyr	93 006	80 000	9
Telefoni	3 745	5 000	
Kontorrekvisita	8 849	8 000	
Forsikringskostnader	14 434	12 500	
Trykningsutgifter	5 700	15 000	10
Bøker	9 749	5 000	11
Avis-abonnement	15 054	15 000	
Kunngjøring, oppsøkende virksomhet	29 067	25 000	12
Kunngjøring, annet		10 000	13
Profileringsartikler	18 901	12 000	14
Tjenestereiser, oppsøkende virksomhet (utgifter, diett)	149 552	120 000	15
Tjenestereiser, annet (utgifter, diett)	79 392	87 993	16
Kurs og seminar, egne ansatte	95 359	117 993	17
Annen kontorkostnad	42 549	70 000	18
Advisor, drift av saksinntaksside, nettside m.m.	86 420	100 000	19
Velferdstilskudd (julebord, sommerfest, gaver o.l.)	32 436	30 000	20
Beverting ved interne møter (interne kurs, felleslunsj, prosjektpizza o.l.)	38 682	30 000	21
Andre personalkostnader	9 316	30 000	22
Gaver til eksterne	4 295	3 500	
Beverting for øvrig (ved eksterne deltakere)	2 705	3 000	
30-årsjubileum	52 114	60 000	23
<b>Utgifter totalt</b>	<b>3 930 925</b>	<b>4 060 306</b>	
<b>Resultat</b>	<b>31 847</b>	<b>275 319</b>	
<i>Inngående balanse i 2018</i>	<i>-1 201 916</i>		
<i>Balanse ved utgangen av 2018</i>	<i>-1 170 069</i>		

### 6.2.3 Merknader til postene

Vi viser til nummer i høyre kolonne i tabellen over, og gir i det følgende knytte noen kommentarer til noen av postene i regnskapet.

#### INNETEKTER

1. Bevilgningen fra Justis- og beredskapsdepartementet ved Statens sivilrettsforvaltningen er grunnsteinen i inntektene våre fra år til år, ettersom det er det største enkelttilskuddet vi mottar. Tilskuddet dekker langt på vei lønnsutgiftene til daglig leder, kontomedarbeider og saksbehandlere, og er helt avgjørende for vår eksistens.
2. Bidraget fra Det juridiske fakultet ved UiT er av meget stor betydning for drifta, da det også omfatter annet enn økonomisk støtte (kontorlokaler, faglig, teknisk-/administrativ support m.m.).
3. Støtten fra kommuner og fylkeskommuner omsettes direkte i oppsøkende virksomhet og går med til å dekke mesteparten av reise, opphold og annonseutgifter i forbindelse med saksinntaksturer. Vi forsøker å prioritere kommuner som gir oss driftstøtte, men vil likevel å være synlige også i kommuner som ikke gir tilskudd, av hensyn til å være her for hele Nord-Norges befolkning. Vår største kommunale bidragsyter er Tromsø kommune.
4. Bevilgningen fra Norges arktiske studentsamskipnad ved Studentparlamentet muliggjør en økt tilstedeværelse og større markedsføring overfor studentene på UiT Norges arktiske universitet, også utenom de ordinære saksinntakskanalerne. Studentene er en av våre viktigste målgrupper.
5. Klientkontoen er naturlig nok ikke en konto vi budsjetterer med inntekter på. Den er likevel synlig i økonomien vår totalt sett. Vi tar ikke betalt fra klientene for ytelsene våre, men dersom saken til en klient medfører kostnader for Jusshjelpa i Nord-Norge, som f.eks. rettsgebyr eller reiseutgifter for å representere klienten i forliksrådet i en annen by, må klienten dekke dette selv. Da gjør klienten en innbetaling på klientkontoen. Beløpet som vises som inntekt for 2018, er innkomne innbetalinger fra klienter fratrukket de rettsgebyr o.l. som fortløpende er dekket av Jusshjelpa i Nord-Norge i 2018. Altså saldoen ved årsskiftet, og ikke en reell inntekt eller midler som vi kan disponere.
6. «Andre tilfeldige inntekter» er normalt mindre beløp, som noen tusen kroner fra Grasrotandelen i Norsk tipping. Normalt budsjetterer vi ikke med noen inntekter på denne posten, fordi de er vanskelig å beregne og dessuten beskjedne. I 2018 har vi likevel budsjettert med noe her, ettersom vi fikk overført et beløp fra en studentforening (Club Tromsø), som ved nedleggelse donerte resten av sine midler til vårt tiltak. Midlene var øremerket faglig utvikling hos studentmedarbeiderne, og ble på utgiftssiden fordelt over postene kurs/seminar og tjenestereiser.
7. Bergesenstiftelsen tildelte oss kr 100 000 for 2018, som ble innbetalt først på året. Vi fikk deretter innvilget også kr 100 000 i støtte for 2019. Denne overføringen kom i desember 2018, og burde vært ført på regnskapet for 2019. Her ligger en vesentlig del av avviket mellom budsjett og resultat i 2018.

#### UTGIFTER

8. Lønnsutgifter er den absolutt største utgiftsposten vi har, til tross for at medarbeiderne jobber en betydelig andel gratis. På lønnsberegningene har vi slitt med store differanser mellom budsjett og

regnskap tidligere år. Det har vært en utfordring å beregne lønnskostnadene riktig. Det har rettet seg i 2018, med et nytt verktøy. Resultatet viser et avvik på kun kr 72 128 i mindreforbruk. Det er vi fornøyde med, og håper å treffe like godt mellom budsjett og resultat for 2019.

9. Vi hadde et relativt beskjedent og bevisst merforbruk på innkjøp av IT- og AV-utstyr. Det var i hovedsak fordi vi ble nødt til å erstatte vår eldste bærbare maskin på tampen av året, med to nye. Vi ser at behovet fremover vil være flere bærbare maskiner, og regner med at det kommer betydelige utgifter på denne kontoen også til neste år.
10. I tillegg til det som fremkommer i regnskapet, har vi i reelt brukt kr 5600 på å designe og trykke nye plakater, visittkort og brosjyrer. Regningen ble imidlertid feilsendt av leverandøren i første omgang, og ble derfor ikke belastet vår konto før i januar 2019. Sett over tid er mindreforbruket derfor ikke like stort, selv om det i regnskapet 2018 dessverre fremstår slik.
11. De ulike faggruppene hadde mange ønsker om fornyelse av biblioteket. Oppdatert faglitteratur må anskaffes fortløpende, og bør ikke vente på at regnskapsåret teknisk sett skal gå over til et nytt. Dermed var det et bevisst valg å overskride budsjettet for 2018 for dette formålet.
12. Se punkt 13.
13. Vi har dessverre ikke benyttet midlene som var satt av for andre trykningsutgifter i 2018. De er ment for annonsering og profilering generelt. Det er imidlertid et overordnet arbeid å synliggjøre tilbudet vårt, som gjøres på flere plan. Blant annet gjennom profileringsartikler og ikke minst gjennom annonsering av vår oppsøkende virksomhet, blir folk klar over vår eksistens og vår virksomhet. Om vi ser under ett kontoene for kunngjøring av oppsøkende virksomhet, kunngjøring annet og profileringsartikler, som alle har noenlunde samme formål, har vi et lite merforbruk på kr 968. Det treffer bra ut fra hva som var avsatt i budsjett.
14. Se punkt 13.
15. Her inngår alle reiser i forbindelse med våre saksinntaksturer og vår oppsøkende virksomhet. Reiseutlegg og diett er medregnet. Turene planlegges slik at medarbeiderne ofte reiser til sine hjemsteder for å gjennomføre saksinntak. Det innebærer mindre utgifter til overnatting for Jusshjelpa i Nord-Norge. Utgiftene kunne derfor vært betydelig høyere. Vi har likevel brukt nesten kr 30 000 mer enn budsjettet på reisene. Forbruket er også større enn normalt, sammenlignet med tidligere år. Omfanget på vår oppsøkende virksomhet har vært omtrent på samme nivå som før, men reiser i Nord-Norge, spesielt med kortdistanseflyvninger, kan være dyre og vanskelig å forutberegne pris på. Med så hyppige reiser som vi har, kan f.eks. svingninger i billettpriser raskt gjøre utslag i den totale kostnaden. Merutgiften er til å leve med i året som gikk, men vi må vurdere nærmere om det er reelle økte kostnader på sikt, som gjør at vi bør justere opp budsjettet for innværende og senere år.
16. Vi har benyttet ca. kr 8500 mindre på reiser utenom oppsøkende virksomhet. Noen av de øremerkede midlene til faglig utvikling, fra den nedlagte studentorganisasjonen Club Tromsø, ble fordelt på denne kontoen, med hensikt om at studentmedarbeiderne skal kunne reise på seminarer



o.l. utenbys. Midlene var disponible siste halvår, og vi rakk ikke å benytte alt i 2018. Vi fortsetter å bruke av dem i 2019.

17. Drøyt kr 22 000 gjenstod av kurs- og konferansemidler, i hovedsak av samme grunn som i punkt 12.
18. Posten er i hovedsak utgifter til porto, domener for våre nettsider og ny hjemmeside belastet i 2018. Her er det et ganske vesentlig mindreforbruk som vi ikke helt kan redegjøre for. Det er i en periode med vikarierende daglig leder budsjettert med vesentlig mer enn vi normalt forventer å bruke på denne posten årlig, og sittende daglig leder er i skrivende stund ikke opplyst om hva som var hensikten med den vesentlige økningen i budsjettet. Det er i alle fall bare benyttet drøyt halvparten av det som var avsatt. Av det som er benyttet, kan vi nevne en ganske vesentlig kostnad med design og utvikling av helt ny hjemmeside, som lanseres i 2019.
19. Vi har inngått ny driftsavtale med UiT Norges arktiske universitet, pålydende det budsjetterte i årlig utgift for drift og ivaretagelse av tekniske forutsetninger for vårt saksbehandlingssystem og vår nettside, slik at det er operativt og sikkert til enhver tid. Prisen har økt med ca. kr 15 000 fra tidligere avtalt sum, fordi ny avtale har blitt utvidet i omfang i den senere tid. Utvidelsen trådte imidlertid ikke i kraft før på tampen av 2018, og de valgte da å belaste oss etter gammel sats også i fjor.
20. ,21. og 22. Disse tre postene i budsjettet kan i det vesentlige ses under ett, da alle tre har et overordnet formål som velferdsmidler til studentmedarbeiderne. I et tiltak hvor de ansatte jobber så mye gratis, er det viktig å ha rom for å kunne spandere enkel bevertning på kurs, julebord og sommerfest, dekke kaffe/te og andre små goder av stor betydning for miljøet. Det er noe skjev fordeling mellom postene i året som har gått, men sett under ett er de benyttet oppunder budsjettgrensa.
23. Det ble satt av en egenandel til arrangement av vårt 30-årsjubileum, oppad begrenset til kr 60 000. Denne prioriteringen ble gjort for å ha rom for å arrangere et ordentlig faglig innslag i begivenheten, og for å kunne ha en verdig markering. Ettersom det var en egenandel, gikk vi på ingen måte i pluss på arrangementet. Egeninnsatsen ble bare på knapt kr 8000 mindre enn det maksimalt avsatte til formålet.

#### 6.2.4 Oppsummerende om regnskapet fra 2018

Jusshjelpa i Nord-Norge endte på et merforbruk pålydende kr 31 847 i 2018. Vi budsjetterte med et merforbruk på kr 275 319. Tatt i betraktning en del av årsakene til avviket, er det etter vårt syn ikke en vesentlig differanse når vi har et budsjett på nærmere fire millioner.

På inntektssiden fikk vi ganske nøyaktig det vi hadde forventet, med unntak av at det kom to støttebeløp på kr 100 000 fra Bergesenstiftelsen i 2018, hvorav det ene er for 2018 og det andre for 2019, mens begge er synlige i regnskapet for 2018. Sett over en toårsperiode vil det likevel utjevne seg.

På utgiftssiden er fortsatt det største avviket på lønnsberegningene, men det er likevel mye lavere enn tidligere, så den nye lønnsbudsjetteringsmalen ser ut til å fungere tilfredsstillende. Variable forhold som fravær, refusjoner fra NAV, uforutsigbare vikarutgifter og lignende vil være noe av

forklaringen til at det alltid må kunne forventes et større eller mindre avvik i regnskapet hva angår lønn. De øvrige punktene med differanse er ellers forhold vi er klar over og kan forklare. Unntaket er posten «annen kontorkostnad», hvor vi forventer bedre treff i 2019, da vi igjen er nede på et normalt budsjettnivå her.

Avviket mellom budsjett og resultat på kr 243 472 mindre forbrukt enn beregnet er kort oppsummert:

- tilskuddet på kr 100 000 fra Bergesenstiftelsen som egentlig tilhører regnskapsåret 2019
- en differanse på lønns og styrehonorar på ca. kr 80 000 mindre forbrukt enn på forhånd beregnet
- gjestående reise- og kursmidler på ca. kr 30 000, som vi fortsetter å benytte til formålet i 2019
- differansen nærmere kr 30 000 på «annen kontorkostnad», grunnet høyt budsjett av uvisse grunn
- ca. kr 15 000 lavere kostnad for interne tjenester ved UiT (drift/vedlikehold av digitale verktøy)
- ca. kr 8000 mindre i egenandel enn avsatt til 30-årsjubileet
- mindreforbruket på trykningsutgifter og andre personalkostnader går opp i opp når vi ser dem i sammenheng med merforbruket på poster som har omtrent samme formål

Dette tatt i betraktning, er Jusshjelpa i Nord-Norge fornøyd med bunnlinja for 2018. Vi vil etterstrebe godt budsjett- og regnskapsarbeid i 2019 og jobbe målrettet for å treffe best mulig på budsjettet, slik at vi kan vise et forventet resultat til alle våre bidragsytere når året er over.

### 6.3 Arbeidstimer ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2018

Arbeidstimerne som nedlegges av medarbeiderne, er avgjørende for drifta av Jusshjelpa i Nord-Norge. Herunder spesielt de gratis timene, som medarbeiderne ikke får lønn for, men yter som idealistisk innsats. Det er en ressurs som dermed ikke måles i penger, men som hører hjemme under et avsnitt om drift og økonomi fordi det er en verdi som årlig legges inn i organisasjonen.

Måned	Antall timer jobbet	Antall timer lønnet	Gratis timer	Gratis %
Januar	2400,23	1116	1284,23	53,50 %
Februar	2029,16	1134	895,16	44,11 %
Mars	1774,58	918	856,58	48,27 %
April	1157,94	1080	77,94	6,73 %
Mai	1081,65	810	271,65	25,11 %
Juni	-	-	-	-
Juli	-	-	-	-
August	1254,02	742,5	511,52	40,79 %
September	2582,3	1170	1412,3	54,69 %
Oktober	2503,65	1345,5	1158,15	46,26 %
November	2524,17	1287	1237,17	49,01 %
Desember	1039,06	585	454,06	43,70 %
<b>Sum</b>	<b>18346,76</b>	<b>10188</b>	<b>8158,76</b>	<b>44,47 %</b>

Tabellen viser kun timetall for medarbeidere i saksbehandler- og gruppelederstillinger.

I april og mai er det en lavere andel gratisarbeid, grunnet en tid med eksamenspermisjoner der medarbeiderne får mulighet til å avvikle inntil to ukers avspasering og én uke ulønnet permisjon.

I juni og juli står fem saksbehandlere for sommerdrift ved tiltaket. Ansettelsesforholdet er da 100 %, og medarbeiderne jobber 37,5 timer lønnet per uke. Lønna er lav, men det er ikke lagt opp til ideell innsats i denne perioden og timetallet på sommergruppa er derfor utelatt fra tabellen over.

Jusshjelpa i Nord-Norge ønsker at det ytes en viss idealistisk innsats per år. Andelen gratisarbeid holder en relativt jevn standard fra år til år, som viser at denne måten å jobbe på er godt innarbeidet i organisasjonen. Det er viktig å holde timetallet på et visst nivå, for å kunne håndtere det antallet saker vi har. Samtidig er Jusshjelpa i Nord-Norge bevisst på å holde arbeidsmengden på et håndterlig nivå for medarbeiderne våre.

Oversikten over viser at medarbeiderne fortsatt bidrar med en høy grad av idealistisk innsats.

Det ulønnede arbeidet er av avgjørende betydning for drifta, med hensyn til å opprettholde forsvarlige driftsperioder. Uten dette idealistiske bidraget fra medarbeiderne, hadde kontoret vært nødt til å stenge driften i lengre perioder. Dette ville helt klart ha gått ut over tilbudet vi kan gi.

Medarbeidernes engasjement og frivillige innsats er indirekte med på å finansiere det offentlige rettshjelpstilbudet. Det er vi selvsagt stolte av. Vi mener også at det gir bidragsyterne våre en desto større grunn til å støtte arbeidet vårt.

## 7. Medarbeidere og engasjerte ved Jusshjelpa i Nord-Norge i 2018

### 7.1 Administrasjonen

Kim-Runar Dalberg Olsen, vikarierende daglig leder t.o.m. 22. juni 2018.

Eirin Wilhelmsen, daglig leder, tilbake fra permisjon f.o.m. 2. juli 2018.

Ingvild Lundstrøm, kontormedarbeider i hele 2018.

### 7.2 Faglig ansvarlig

I 2018 hadde vi flere faglig ansvarlige fra Det juridiske fakultet i korte eller lengre perioder:

Stipendiat Mats Humberst

Universitetslektor Eirik Magnus Blomli

Universitetslektor Victoria Hovig Frigland

Universitetslektor Henrik Rode Evensen

Universitetslektor Ole Kristian Sandvik

Universitetslektor Tobias Solli Arnøy

### 7.3 Eksterne styremedlemmer

Ole Martin Loe (styremedlem fra Det juridiske fakultet ved UiT Norges arktiske universitet)

Stefan Amlie (eksternt styremedlem)

### 7.4 Studentmedarbeidere

Severin Slottemo Lyngstad (vår)

Emilie Kirkeby Brastad (vår og sommer)

Benedikte Almendingen Svensson (vår og sommer)

Veronika Steen Svendsen (vår og sommer)

Stine Marie Høgden (vår)

Vilde Amundsen Øren (vår)

Ida Sofie Mienna Olsen (vår og høst)

Hallvard Bjørhovde Karlsen (vår og høst)

Eline Elisabeth Rynning Moshuus (vår og høst)

Hogne Huus-Hansen (vår og høst)

Helene Kristiansen (vår og høst)

Sigrid Fife Søyland (vår og høst)

Mariell Celina Larsen Nordvik (vår og høst)

Haroun Egeh Ute (vår og høst)

Pia Andrea Bjørnsen (vår og høst)

Julia Nordvang Johansen (vår og høst)

Marcus Veinan (vår og høst)

Robert Hov Grønbech (vår og høst)

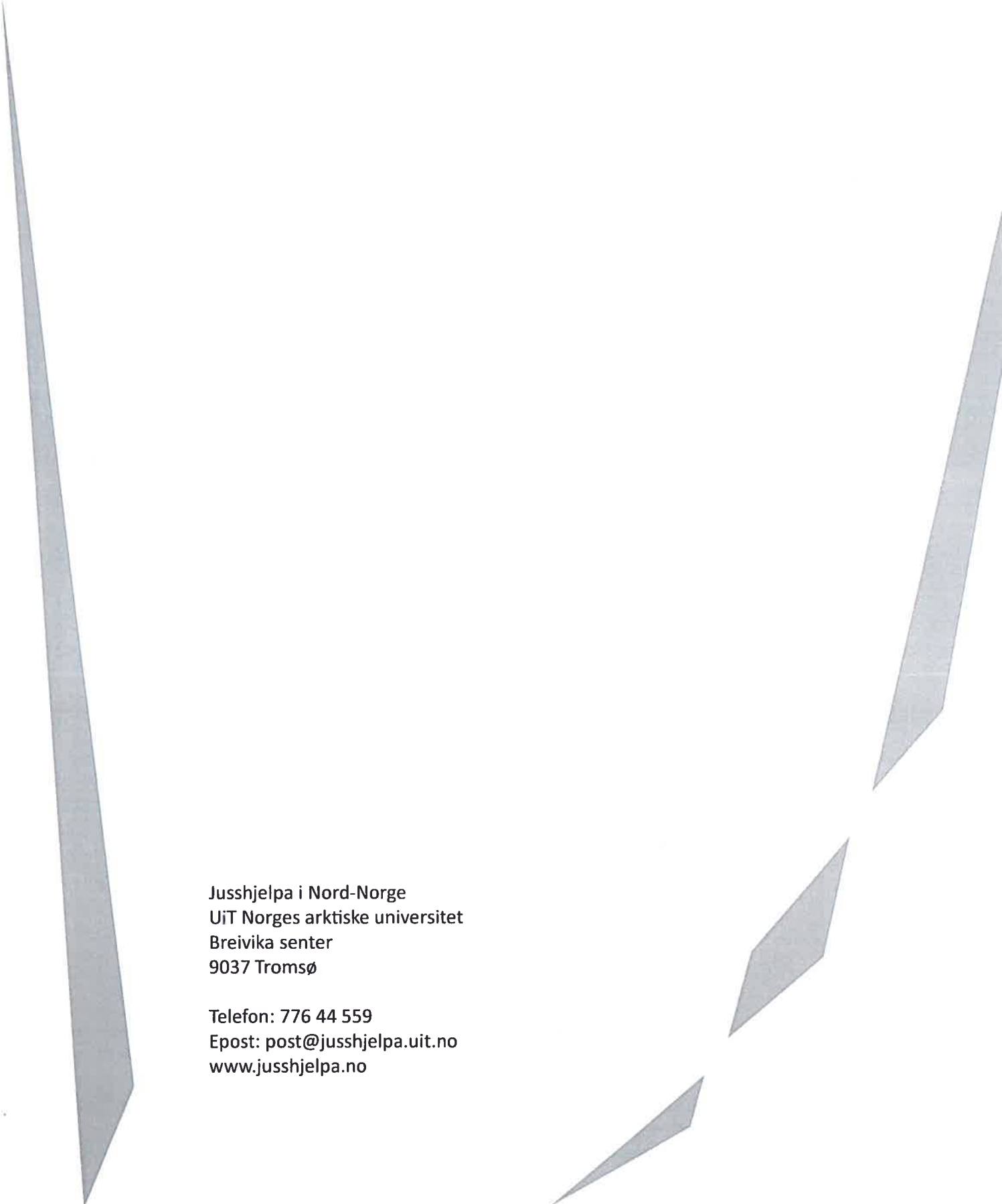
Elisabeth Sagelv Utmo (vår og høst)

Bjørge Vevik (vår og høst)

Elias Undersåker Enga (vår og høst)

Magnus Krogstad (høst)

Cathrine Lund (høst)  
Marita Skjerlie (høst)  
Erica-Yvonn Jungblut (høst)  
Tord Nyland Karlsen (høst)  
Frida Lundestad (høst)  
Jørund Monsen (høst)  
Louise Billie Grønneberg-Fensbekk (høst)  
Siyanna Stenersen (høst)

The page features several large, thin, grey geometric shapes that resemble shards or ice fragments. One large shape is on the left, pointing downwards. On the right, there are three smaller shapes arranged in a vertical sequence, also pointing downwards. These shapes are positioned around the central text block.

Jusshjelpa i Nord-Norge  
UiT Norges arktiske universitet  
Breivika senter  
9037 Tromsø

Telefon: 776 44 559  
Epost: [post@jusshjelpa.uit.no](mailto:post@jusshjelpa.uit.no)  
[www.jusshjelpa.no](http://www.jusshjelpa.no)